

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Institutionen för socialt arbete
Socialhögskolan



**Invandrarkvinnors syn på fördelar och nackdelar med
arrangerade äktenskap**
– en kvalitativ studie

Amine Korkmaz och Diana Özgun

C-UPPSATS
Höstterminen 2006/2007
Handledare: Magdalena Czaplicka

Tack,

Vi vill tacka de intervjupersoner som medverkat i studien och delat med sig av sina tankar, känslor och upplevelser. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Magdalena Czaplicka för hennes konstruktiva kommentarer, engagemang och uppmuntran.

ABSTRACT

A study about immigrant women's vision on the benefits respective disadvantages with arranged marriages.

- Qualitative interviews with four immigrant women

Amine Korkmaz och Diana Özgun

The study's purpose was to gain comprehension and knowledge about immigrant women's vision on benefits respective disadvantages with arranged marriages.

The study's question at issues was:

- (1) How do the women consider that the ideal marriage is suppose to be?
- (2) How do the women experience that their vision on marriage has changed in a new culture?
- (3) How do the women consider that parents reasons, around the choice of a partner at arranged marriages?

To be able to answer these questions at issues we used a qualitative method where interviews carried out with four immigrated women from four different countries where Islam is widespread religion. Common for these women is that they all are Muslims and that they come from countries where arranged marriages are practiced. They also have concrete experience of arranged marriages, either through themselves or someone they know.

Material from interviews was analysed with a help of patriarchal theory and social constructivism. We have also analysed the material with a theory about culture and a theory about groups. The results of the study showed that the women are mostly positive into arranged marriages. They argue their standpoint with that marriage is an eternal institution that is built on respect and common values. The women see disadvantages in marriages that are built on love because it often leads to divorces when the love is gone.

Keywords: arranged marriage, marriage, immigrant, love marriage, marriage history, culture.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledande avsnitt.....	1
1:1 Syfte och frågeställningar	2
1:2 Koppling till socialt arbete	2
1:3 Uppsatsens disposition	2
1:4 Bakgrund	3
1:4:1 Förförståelse.....	3
1:4:2 Begreppsförklaring.....	3
2. Tidigare forskning	5
2:1 Sociologisk forskning om äktenskap, familj och släkt.....	5
2:2 Äktenskapets historik i Norden	6
2:3 Familjen i nutida västerländska samhällen	6
2:4 Patriarkatet i Mellanöstern, Nordafrika och Asien	7
2:5 Äktenskap i Bangladesh.....	7
2:6 Invandrarnas mönsteröverföring från hemlandet	8
2:7 Iranska ”Importäktenskap”.....	10
2:8 Uppsatsförfattarnas kommentarer	11
3. Teoretiska utgångspunkter	12
3:1 Kulturteori.....	12
3:2 Gruppcentrerad ideologi.....	12
3:3 Familjestruktur i ett kulturellt perspektiv.....	13
3:4 Den patriarkaliska modellen av familjestrukturen	13
3:5 Social konstruktionism.....	16
3:5:1 Symbolisk interaktion	16
3:6 Uppsatsförfattarnas kommentarer om valda teorier	16
4. Metod.....	17
4:1 Vetenskapsfilosofisk position	17
4:2 Datainsamlingsmetod	17
4:3 Urval av intervjupersoner.....	17
4:5 Bortfall	18
4:6 Intervjuguide	18
4:7 Genomförandet av intervjuerna och databearbetning	19
4:8 Analysverktyg	19
4:9 Etiska övervägande	19
4:10 Validitet.....	20
4:11 Reliabilitet.....	21
4:12 Generaliserbarhet	21
5. Resultatredovisning	22
5:1 Inledning	22

5:2 Intervjupersonerna.....	23
5:2:1 Intervjuperson 1	23
5:2:2 Intervjuperson 2	23
5:2:3 Intervjuperson 3	23
5:2:4 Intervjuperson 4	23
5:3 Tema 1 – Det ideala äktenskapet.....	23
5:3:1 Det som bidrar till ett bra äktenskap	23
5:3:2 Karaktärsdragen make/hustru	26
5:3:3 Det egna äktenskapets perfektion	27
5:3:4 Det ideala äktenskapet	28
5:4 Tema 2 – Synen på arrangerad äktenskap	29
5:4:1 Tillvägagångssättet i ett arrangerad äktenskap	29
5:4:2 Fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap	31
5:4:3 Synen på arrangerade äktenskap	32
5:5 Tema 3 – Föräldrars roll i arrangerade äktenskap	33
5:5:1 Allmänna faktorer som är av betydelse.....	33
5:5:2 Den egna påverkan vid barnens giftermål.....	35
5:5:3 Faktorer som är av betydelse	36
5:6 Tema 4 – Intervjupersonernas eget äktenskap	36
5:6:1 Kärleksbaserad/arrangerat äktenskap.....	36
5:6:2 Intervjupersonernas eget äktenskap	38
5:7 Tema 5 – Synen på den svenska kulturens påverkan kring äktenskap	39
5:7:1 Skillnaden mellan äktenskapet i hemlandet och i Sverige	39
5:7:2 Förändringar av synen på äktenskapet i Sverige.....	40
5:7:3 Äktenskap i hemlandet och i Sverige.....	41
6. Analys.....	42
6:1 Det ideala äktenskapet.....	42
6:2 Synen på arrangerade äktenskap	42
6:3 Föräldrars resonemang kring arrangerade äktenskap.....	44
6:4 Den svenska kulturens påverkan kring synen på äktenskap	45
7. Slutdiskussion.....	47
7:1 Syfte och frågeställningar	47
7:2 Resultatdiskussion.....	47
7:3 Metod	49
7:4 Förslag till fortsatt forskning.....	50
8. Referenslista	51
8:1 Litteratur.....	51
8:2 Övrig litteratur.....	52
8:3 Elektroniska källor	52
9. Bilaga 1- Intervjuguide.....	53
10. Bilaga 2 – Komma ihåg vid intervjuer	55

1. INLEDANDE AVSNITT

Inledning

Nu för tiden betraktas äktenskap i Skandinavien som en angelägenhet mellan två självständiga individer. Den baseras på frivillighet och kärlek. I många andra länder däremot, utgör ett äktenskap mellan två parter ett arrangemang mellan två familjer och angår inte bara de två blivande makar utan även deras föräldrar och släkt. Arrangerade äktenskap betyder först och främst att familjerna – inte individerna – står för själva arrangemanget och gängse formaliteter.

Uppsatsförfattarnas intresse kring detta tema väcktes av att vi själva ursprungligen kommer från länder i Mellanöstern där arrangerade äktenskap praktiseras. Arrangerade äktenskap har funnits mer eller mindre i alla tider. Vid en undersökning i Irak 1989 fann man att 38 procent av äktenskapen är arrangerade på något sätt, enligt denna studie är siffrorna någorlunda detsamma i Turkiet, Syrien, Palestina, Jordanien, Saudiarabien och Gulfstaterna (Khader, 1996, s.43). Äktenskap som bygger på romantik och kärlek mellan två individer från olika släkter är oerhört sällsynta och förekommer sällan i Mellanöstern (Khader, 1996, s.42-43).

Det har fokuserats en hel del publicitet kring invandrarflickors syn på arrangerade äktenskap och hedersmorden på Pela och Fadime, väckte ett stort intresse bland allmänheten då detta inträffade. Uppsatsförfattarna anser dock att det är en onyanserad bild av hur verkligheten egentligen ser ut. Därför tyckte vi att det skulle vara intressant att få ta del av invandrarkvinnors syn på fenomenet, då vi har begränsat oss från denna hedersproblematik. Att få en bild av vad föräldrar tycker och tänker kring detta och varför, och även på vilket sätt synen skiljer sig från dessa flickor. Det kanske inte alltid är så att de kvinnor som vi i samhället upplever har ett arrangerat äktenskap, tycker det själva.

Uppsatsförfattarna har medvetet valt att avgränsa sig från hedersproblematiken. Detta, eftersom uppsatsförfattarna anser att arrangerade äktenskap och heder är två olika fenomen som inte alls behöver ha en relation till varandra. Uppsatsförfattarna anser att arrangerade äktenskap är kulturellt betingad, likaså hedersproblematiken – på två olika sätt. Att arrangerade äktenskap utövas inom en familj/släkt behöver inte innebära att familjen/släkten har en anknytning till hedersproblematik. För att visa att heder och arrangerade äktenskap är två olika fenomen har det varit nödvändigt att göra en studie om det. Av denna anledning har vi valt att fokusera på arrangerade äktenskap med invandrarkvinnors syn på det i spetsen.

Tanken med studien är att öka förståelsen för kvinnornas syn på fördelar och nackdelar med arrangerade äktenskap, i kulturer där det förekommer.

Man kanske då får en annan bild av fenomenet än den bilden som har uppmärksammats tidigare i samhället.

1:1 Syfte och frågeställningar

Syfte

Syftet med denna studie är att belysa invandrarkvinnors syn på fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap.

Frågeställningar

- Hur ser kvinnorna på det ideala äktenskapet?
- Hur upplever kvinnorna att deras syn på arrangerade äktenskap har förändrats i samband med att de flyttat till en ny kultur?
- Hur resonerar kvinnorna om val av partner vid arrangerade äktenskap när de tänker på egna barns äktenskap?

1:2 Koppling till socialt arbete

Människor som kommer från andra kulturer än den vi själva tillhör, skiljer sig ibland från oss beträffande normer, beteenden och tankemönster. Det annorlunda behöver dock inte vara obegripligt. Vi kan, genom att få kunskap om deras specifika levnadsvillkor och de rådande traditioner under deras uppväxttid, förstå varför de beter sig och tänker på ett visst sätt. Förståelse minskar det intellektuella och känslomässiga avstånd mellan människor som kommer från olika kulturer. Vi kan förstå deras sätt även om vi anser att detta inte kan accepteras (Swanberg, 2003, s.12).

Man kan lätt missuppfatta andra kulturer och normer som man inte har någon kunskap om. Normsystem är viktiga att förstå på grund av att det kan leda till sociala problem mellan människor i samhället idag. Därför är det även viktigt inom socialt arbete att man har förståelse och kunskap om detta.

Debatten i massmedia om arrangerade äktenskap förs huvudsakligen i anknytning till hedersmord. Eftersom man gör en olycklig koppling mellan arrangerade äktenskap och kriminella handlingar, förmodar vi att många människor har en bristfällig kunskap och en förvrängd bild av institutionella arrangemang kring arrangerade äktenskap. Vi tror att denna studie kan vara till bidrag till att bekämpa fördomsfulla antaganden.

1:3 Uppsatsens disposition

I arbetets första kapitel presenteras uppsatsens syfte och frågeställningar samt en koppling till socialt arbete. I samma kapitel presenteras även bakgrunden för studien. I kapitel två redogörs det aktuella kunskapsläget om arrangerade äktenskap, där det bland annat redogörs för den nordiska historiken kring äktenskap samt relevanta studier kring ämnet. I det följande kapitlet, kapitel tre, presenteras de teoretiska perspektiv som är grunden till analysen. Därefter skildras den valda metoden som uppsatsförfattarna har valt att använda. I kapitel fem redogörs resultatet av intervjupersonernas utsagor. I nästföljande kapitel presenteras analysen och avslutningsvis en diskussion om studien.

1:4 Bakgrund

1:4:1 Förförståelse

Uppsatsförfattarnas förförståelse grundar sig i samhällets allmänna syn på arrangerade äktenskap idag, det vill säga från direkta kunskapskällor som baserar sig på det man hört av andra bekanta och av massmedia. I massmedia förekommer det oftast en förenklad bild av arrangerade äktenskap genom att den kopplas till heder. Vi anser att detta enbart är en aspekt av arrangerade äktenskap och att problematiken är betydligt bredare.

En hypotes fanns att arrangerade äktenskap inte behöver ha en koppling till heder och att fenomenet har med kultur att göra.

Uppsatsförfattarna blev uppmärksammade av problematiken genom en c-uppsats skriven av Sevgin Yaz (2006) som handlar om invandrarflickors syn på arrangerade äktenskap. Vi ansåg att mödrarnas syn på det hela inte lyftes fram och tyckte därför att det skulle vara intressant att belysa och beskriva invandrarkvinnors syn på fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap. Valet av att skriva denna studie och intervjua invandrarkvinnor för att ta reda på deras syn på arrangerade äktenskap, grundar sig delvis på att vi fick idén genom en tidigare uppsats skriven av en student på Socialhögskolan och som just handlar om arrangerade äktenskap (Yaz, 2006). Uppsatsförfattarnas förförståelse påverkades delvis av att kontakt upprättades med handledaren på Socialhögskolan, Magdalena Czaplicka. Vi diskuterade ämnet tillsammans och kom fram till att vi skulle begränsa uppsatsen från hederskonceptet.

1:4:2 Begreppsförklaring

Kultur

Ordet kultur är ett lånord från latinet, cultura av cultus, som betyder odling, och som etymologiskt hör samman med ordet kult. I sin ursprungliga betydelse förekommer det till exempel i bakteriekultur. Man talar också om olika kulturer när man menar en folkstam som odlat och brukat ett jordområde, exempelvis Induskulturen, indiankulturen, den egyptiska högkulturen och så vidare. När olika folkgrupper blir mer eller mindre isolerade från varandra, uppstår förgreningar av kulturen med olika utveckling på olika håll. Detta kan ske både geografiskt och socialt. I det senare fallet talar man om subkulturer (wikipedias hemsida, 2006)

Invandrare

Invandrare eller immigrant är benämningen på en person som flyttar in i ett land från ett annat land, enligt fastställda regler. Invandrare kan vara av flera olika kategorier, såsom flyktingar, arbetsmarknadsinvandrare och anhöriginvandrare (wikipedias hemsida, 2006)

Invandrare, immigrant, person som flyttar från ett land till ett annat för att bosätta sig där en längre tid, enligt folkbokföringen i Sverige minst ett år (eniros hemsida, 2006)

Äktenskap

Äktenskap ingås traditionellt mellan en man och en kvinna och symboliserar att de ingår ett förbund med varandra i syfte att bilda familj. I många kulturer ingås äktenskap som en i hela närsamhället viktig familjeangelägenhet, i andra kulturer betraktas det som en rent religiös fråga medan en del kulturer mer sett äktenskap som en socioekonomisk konstellation för samhällets fortbestånd. I de flesta moderna samhällen är det juridiskt reglerat och omges av tydliga ritualer och festligheter. I en majoritet av alla kända kulturer är det eller har varit tillåtet att en man ingår äktenskap med flera kvinnor (polygami). I västvärlden är monogami, det vill säga ett äktenskap mellan en man och en kvinna, den enda numera accepterade formen av äktenskap (wikipedias hemsida, 2006)

Arrangerade äktenskap

Arrangerade äktenskap är de äktenskap som kan konstateras ha sin bakgrund i ett traditionellt kulturmönster. Begreppet syftar på att någon annan av de blivande makarna – oftast parternas familjer eller andra släktingar - på något sätt och med något rättfärdigande utsett just dem att bli makar (SOU 2002:13 s. 193-194)

Enligt förarbetena till utlänningslagen (1989:529) kan arrangerat äktenskap beskrivas på följande sätt: det är ett äktenskap där partnerna sällan har träffats annat än i liten omfattning före äktenskapets ingående och kanske saknar närmare kunskap om varandra, vilket är en följd av att äktenskapet är en allians mellan familjer. Vidare kan kvinnan ha tvingats in i äktenskapet. Arrangerade äktenskap praktiseras oftast i en hedersrelaterad kontext. Frågan är om de som gifter sig och i synnerhet kvinnan, överhuvudtaget har haft en möjlighet att ha en vilja (Stiftelsen allmänna barnhuset, 2005, s. 13)

Heder

Heder är ett antropologiskt och sociologiskt begrepp kopplat till social status, och är ett begrepp för andra människors uppskattning av en människas personliga värde. Hederns syfte är att bevara ordningen i ett samhälle. Varje individ har ett mått av heder inom en grupp. En grupp har också ett mått av heder inom en större grupp. Hedern förändras med personens handlingar - en handling som gynnar gruppen ökar individens heder, medan en handling som skadar gruppen också skadar personens heder. Den som förlorat sin heder riskerar att bli utstött ur gruppen och i värsta fall bli utsatt för hämnd, medan stor heder kan leda till makt och andra privilegier. Normen för vad som anses hedrande och vanhedrande varierar med tid och plats - noterbart är att en ogift kvinnas kyskheter och en gift kvinnas trohet har varit avgörande för hennes heder i många kulturer (wikipedias hemsida, 2006)

Familj

Familjebegreppet har olika innebörd i olika kulturer. I vissa delar av Afrika, söder om Sahara omfattar familjen hela stammen. I delar av Mellanöstern och Asien ingår i detta begrepp pappa, mamma, barn och närmaste släkten, det vill säga föräldrar och syskon till pappan och mamman. I västländerna och Nordamerika betraktas familjen som en kärna med enbart pappa, mamma och barn (Ahmadi, 1998, s.150).

2. TIDIGARE FORSKNING

2:1 Sociologisk forskning om äktenskap, familj och släkt

Den sociologiska forskningen menar att en "familj" består av en grupp människor som är förenade med varandra genom släktband och kontakt. Äktenskapet är en union där en man och en kvinna är förenade i en lagenlig grund för att kunna bilda och upprätthålla en familj (Encyclopedia of sociology, 1992, s.1181). Äktenskapet är således en officiellt erkänd och sanktionerad förening mellan två vuxna människor (Giddens, 2003, s.170). Vuxna familjemedlemmar har ansvaret för den yngre generationen. Det gäller både ekonomiskt ansvar och socialisering till gällande normer och beteendemönster samt överföring av kunskap (Giddens, 2003, s.170). Eftersom äktenskap är en mycket gammal institution, finns det i varje samhälle en uppsättning normer, beteenden, roller, förväntningar och värderingar som varje familjemedlem förhåller sig mot i deras dagliga liv. Roller utformas individuellt men man använder sig av det råmaterial som finns i varje kultur.

Forskningen visar att äktenskap är ett centrum för släktskap, vilket innebär att makarna tillsammans är bundna till andra medlemmar i släktnätverket (Encyclopedia of sociology, 1992, s.1181). När två personer gifter sig blir de släkt med varandra, detta betyder också att andra människor dras in i mannen och kvinnans nätverk, både makarna får då svärföräldrar, svågrar och svägerskor (Giddens, 2003, s.170). Dessutom får man förpliktelser gentemot varandra. Dessa förpliktelser varierar i olika kulturer. Som en institution i samhället har äktenskap fungerat på olika sätt. Det gemensamma för de flesta kulturer är att äktenskap utgör en ekonomisk allians mellan två familjer och en legitimering av sexuella relationer. Detta är en grund för föräldraskap och avkomma (Encyclopedia of sociology, 1992, s.1181-1182).

2:2 Äktenskapets historik i Norden

Enligt den äldsta nordiska sedvanerätten var äktenskapet en process då en kvinna giftes bort med en friare. Ett avtal om egendomen var en del av äktenskapsprocessen. Avtalet slöts mellan giftomannen, det vill säga kvinnans far och den blivande äkta maken. Äktenskapsavtalet gjordes giltigt enligt en bestämd ordning, då giftomannen och friaren först kom överens om äktenskapets villkor, därefter verkställde man avtalet i flera steg. Giftermålet bestod av tre faser: förhandlingar (frieri), trolovning och utbyte av gåvor samt verkställandet (bröllop och sängledning). Trolovningen betydde att ett avtal slöts mellan friaren och giftomannen och offentliggjordes inför släkterna och hela samhället. Det var en grund för äktenskapet och gav mannen rätt att kräva kvinnan till hustru. Vid giftermålet gav giftomannen den unga kvinnan till mannen genom att lägga hennes hand i hans och leda paret till en gemensam säng. Därefter lydde kvinnan under den äkta mannens husbondevälde (Melby, Pylkkänen, Rosenbeck & Wetterberg, 2006, s.27-28).

Det var viktigt för äktenskapet att det fanns en maktbalans mellan släkterna och att äktenskapsavtalet offentliggjordes i både släktkretsarna och samhället. Över tid blev husbondens förvaltningsrätt mer och mer dominerande på bekostnad av släktens kollektiva beslutsfattande. Han kunde, i egenskap av kvinnans far och förmyndare över hennes arv, förhandla om äktenskapet och överlåta kvinnan till den man han hade trolovat henne med. Om kvinnans far hade avlidit överfördes giftomansrätten till andra manliga släktingar som till exempel bröder och farbröder.

Under medeltiden hade kvinnans mor en viktig ställning vid giftermålet. Enligt den svenska stadsrätten var en änka ensam giftoman för sin dotter, därmed hade hennes åsikter stor betydelse. Sonen fick ganska tidigt rätten att självständigt bestämma om sitt äktenskap men han var också bunden av hushållets och släktens allmänna intressen. För att kunna gifta sig behövde han resurser från fadern och hela släktens godkännande (Melby, Pylkkänen, Rosenbeck & Wetterberg, 2006, s.27-28).

Äktenskapet i det förkristna samhället hade varit ett avtal som verkställdes i flera faser och var beroende av giftmannens vilja. Den katolska kyrkans ställningstagande till äktenskapet var annorlunda. Kyrkan hävdade att äktenskap är ett sakrament som baserar sig på parternas egna samtycken och inbördes förhållande. Äktenskapet grundades i en "akt consensus" och dess ändamål var att parterna skulle föda och uppfostra barn. Kyrkan ansåg att parternas ekonomi inte fick påverka äktenskapets ingående. Det fanns inget krav på föräldrarnas samtycke, ringväxling eller gåvor. Enligt den katolska kyrkan var det enda kravet för att ett äktenskap skulle vara giltigt att paret ömsesidigt uttryckt sin vilja i presens (consensus) att ta varandra till man och hustru. Man kunde kräva att äktenskapet upphävdes om det visade sig att den ena maken var sexuellt oförmögen eller om någon av parterna tvingats till äktenskap. Kyrkan ansåg att det var alltför lätt för giftmän att planera barnens äktenskap om de var unga men om äktenskapsåldern var högre, skulle det visa att äktenskapet är en individuell parrelation. Av denna anledning ville kyrkan höja äktenskapsåldern. Ursprungligen fastställde den katolska kyrkan äktenskapsåldern så att det sammanföll med puberteten, vilket då innebar 12 för kvinna och 14 för man. I kyrkliga förordningar och lagar höjdes äktenskapsåldern gradvis, i den svenska kyrkolagen från 1686 till 15 respektive 21 år och på 1800- talet 17 respektive 18 år (Melby, Pylkkänen, Rosenbeck & Wetterberg, 2006, s.32-33).

Under årtusenden har det varit obegripligt att människor valt sin livspartner på grund av något så oförnuftigt som kärlek. Kärlek har sällan varit orsaken till äktenskap, det ansågs istället vara ett allvarligt hot mot den sociala ordningen. I vissa kulturer var äkta kärlek oförenligt med äktenskap medan man i andra samhällen ansåg det vara bra om kärleken utvecklades efter äktenskapet. Även om det funnits samhällen som haft en positiv syn på äktenskap baserad på kärlek, var det då inget man uppmuntrade. I stället för att prioritera känslor för varandra skulle man värdesätta kärlek till föräldrar, syskon, kusiner och Gud (Coontz, 2005, s.15-16).

2:3 Familjen i nutida västerländska samhällen

Familjen i nutida västvärlden är en institution som kännetecknas av kärlek, gemensamma intressen och solidaritet. Detta är en övervägande modell av familjen idag. Förr var det vanligt med en auktoritär, det vill säga en patriarkal typ av familj. I patriarkala familjer baserades handlingarna på förpliktelser och traditioner. Den patriarkala familjen har ersatts med en "kamratfamilj". Principen för "kamratfamiljen" är att uppnå personlig lycka för sina medlemmar, vilket betyder att familjens väsentligaste uppgift är att tillhandahålla kärlek och trygghet för de. Familjeforskningen i Sverige visar att det moderna äktenskapet i Sverige hålls samman snarare "av sina egna inneboende krafter än av yttre påtryckning" och att den emotionella tillfredsställelsen är av stor betydelse (Roman, 2004, s.24-25).

Makarna i moderna äktenskap har både en jämlik status, då de delar på beslutsfattande och arbetsuppgifter. Detta innebär att det har skett en utveckling mot ökad demokrati och större jämlikhet i äktenskapet. Studier visar att kvinnors förbättrade utbildningsmöjligheter och ökade förvärvsfrekvens resulterat i en resursutjämning och demokratisering av relationen

mellan makar. Det moderna äktenskapet är ett tecken på att gifta par befriats från den patriarkala traditionernas ”döda hand”. I familjesociologiska läroböcker används uttryck som den demokratiska familjen (Roman, 2004, s.25-26).

Författaren beskriver äktenskapets utveckling:

”Yttre förhållanden i form av hänsyn till ekonomi, släktens krav och det lokala samhällets sociala kontroll fick mindre betydelse både när det gällde äktenskapets bildande och dess sammanhållning. Detta tillsammans med den mera likställda relationen mellan könen och erkännandet av den personliga lyckans och de personliga känslornas rätt vid valet av partner och vid val att fasthålla vid eller upplösa äktenskap skapade en friare och mera ”demokratisk” form av äktenskap” (Roman, 2004, s.26).

2:4 Patriarkatet i Mellanöstern, Nordafrika och Asien

Det finns olika former och sätt för familjer att organisera sig. I flera delar av världen, bland annat Mellanöstern, Nordafrika och vissa delar av Asien dominerar fortfarande en patriarkalisk livsstil. Detta innebär att pappan är familjens överhuvud och besitter den viktigaste sociala och ekonomiska rollen i familjen. Patriarkatet härstammar från det traditionella bondesamhället som har ett behov av samhörighet och en maktkontroll. Familjens fader utövar viktiga samordnings- och kontrollfunktioner i det traditionella samhället. Hur starkt inslag av det patriarkala familjemönster är varierar och beror till exempel på klasstillhörighet, utbildningsnivå hos föräldrar, samt boende i stora respektive små städer eller byar (Ahmadi, 1998, s.150-153).

I samhällen, där patriarkatet har en viktig roll, har mannen en mycket stor makt. Makten är oftast förknippad med att mannen har ansvaret att försörja familjen. Kvinnans uppgift är att föda barn och sköta hemmet. Ibland betraktas kvinnan som mannens ägodel, eftersom mannen betalar en viss summa pengar för att gifta sig med henne. Detta kan ske utan att flickan tillfrågas. I de mest traditionella familjerna kan äktenskapet vara en ren ekonomisk transaktion där flickan lämnas bort till den som betalar mest får henne. Blivande makar träffas då inte själva utan kontraktet sluts mellan familjerna (Ahmadi, 1998, s.150-153).

2:5 Äktenskap i Bangladesh

Den västerländska synen på arrangerade äktenskap är att flickor tvingas till äktenskap mot deras vilja. Denna syn på arrangerade äktenskap är empirisk inkorrekt. I Bangladesh är de flesta äktenskapen förhandlingsbara inom familjen och familjer emellan, oftast kompromissar man. Flickor och kvinnor påvisar sitt samtycke till äktenskap genom tystnad. Att ge ett tyst samtycke anses vara feminint. Denna tystnad uppväger mer än handling och tal. Men det kan finnas olika tolkningar av en flickas eller kvinnas tystnad. Det kan vara tecken på god uppförande, aktivt samtycke, motstånd eller undergivenhet. Studier visar att ”blygsel” i Bangladeshiska kontexter anses vara en positiv egenskap. Detta beteende synliggörs hos flickor i tidig ålder via gester, uppförande, rörelser och klädsel. I vissa sammanhang kan tystnaden anses vara ”blygsel”. Denna ”blygsel” förhindrar en överskridning av sociala normer (Welchman & Hossain, 2005, s.291).

I Bangladesh är det oanständigt för en ung kvinna att öppet diskutera äktenskapspartner. Detta betyder dock inte att hennes röst är utesluten i äktenskapsförhandlingar. Mödrar, systrar och andra kvinnliga släktingar kan vara kritiska genom att berätta vad de tycker om ett eventuellt äktenskap kvinnan ifråga ska utsättas för. Den Bangladeshiska kulturens förväntningar tvingar kvinnan att vara tyst genom att inte göra sin röst hörd i frågor gällande äktenskap. Av denna

anledning kan det anses vara uppmuntrande från kvinnans sida till ett äktenskap, tystnaden kan vara ett samtycke. Samtycket är en del av äktenskapsförhandlingarna i kulturer där omgivningen värdesätter äktenskapet som en nödvändighet för män och kvinnor (Welchman & Hossain, 2005, s.291).

Arrangerade äktenskap är förknippat med kulturella antaganden. Det är av vikt att förstå dessa antaganden för att få en full förståelse för fenomenet. Kritiker mot arrangerade äktenskap menar att det alltid är bättre när man själv får välja sin partner eftersom man då har en syn på individen som en självständig varelse med egna rättigheter. Oftast glömmar man dock kulturen individen lever i som är en väsentlig del av dennes liv, begränsar deras handlingsutrymme (Welchman & Hossain, 2005, s.293).

Äktenskap i Bangladesh ger individen högre status då man får chansen att accepteras som vuxen och fullständig individ. Flickor är socialiserade att ta på sig rollen som mor och fru. En kvinnas sociala identitet och status är ofullständig utan att ha ingått i ett äktenskap.

”A girl is socialised into believing that only parents know what is best for her and *lojja* (a sense of shame) as a value operates in such way as to make it a very exceptional case when a girl does not agree to the marriage arranged by the parents or elders” (Welchman & Hossain, 2005, s.291).

Det är svårt att dra gränsen mellan arrangerade äktenskap och tvångsäktenskap. Tvångsäktenskap innebär att man utsätter personen ifråga för någon form av mycket starkt press genom att utöva vissa handlingar mot denne. Förklaringen är väldigt oklar vilket gör det svårt att förstå skillnaden mellan arrangerade och ”samtyckesäktenskap” och skillnaden mellan acceptabelt och oacceptabelt tvång. De flesta äktenskapen i Bangladesh är något mitt emellan arrangerade äktenskap och tvångsäktenskap. För att förstå arrangerade äktenskap är det viktigt att förstå kulturen där fenomenet utövas (Welchman & Hossain, 2005, s.292-293).

2:6 Invandrarnas mönsteröverföring från hemlandet

Det som kännetecknar ett arrangerat äktenskap är att andra bestämmer vem man ska ingå äktenskap med. Oftast går det inte att urskilja mellan arrangerade äktenskap och tvångsäktenskap. I de flesta fall kan det förekomma, direkt eller indirekt, något moment av tvång (Schlytter, 2004, s.35).

Enligt den nordiska kunskapsöversikten ”Arrangerte ekteskap og tvangsekteskap i Norden” tillämpas arrangerade äktenskap av ett antal minoritetsgrupper i Norden. I rapporten redogörs ett flertal undersökningar rörande livsvillkor och äktenskapstraditioner. Rapporten visar att innehållet i traditionerna varierar. I vissa traditioner kan föräldrarna ha gjort överenskommelser om äktenskap när barnen var mycket små och i andra kan dottern eller sonen ha ett visst inflytande eftersom de får valmöjligheter. Detta innebär att de får välja mellan tänkbara kandidater eller att det får ta ställning till föräldrarnas val (Schlytter, 2004, s.35).

Det är inte ovanligt att äkta män utses när flickorna är små. I tonåren kan en förlovning ske med mannen. Hämtas flickan från det forna hemlandet är det möjligt att ändra åldern på hennes personintyg. På detta sätt går det att gifta bort dessa flickor med pojkar i Sverige även om flickorna är yngre än 18 år. Är flickorna (och pojkarna) omyndiga, är det föräldrarna som har den formella beslutanderätten. (Det tidiga giftermålet beror på ett kyskhetskrav som ställs på flickor – de skall inte ha några föräktenskapliga sexuella förbindelser.) Men även bland dem som formellt är myndiga finns det många som inte vågar sätta sig emot ett arrangerat

äktenskap. De är uppväxta i traditioner där beslut fattas åt dem av familjen. Ett arrangerat äktenskap har ofta inslag av ekonomiskt utbyte: Flickans familj kräver ofta en hemgift från mannens familj, såsom egendom, pengar eller smycken (aftonbladets hemsida, 2006)

I Norge genomfördes en statistisk undersökning angående giftermålsfrågor bland personer med invandrarbakgrund. Undersökningen omfattar perioden mellan 1987 och 1995. I undersökningen utreddes bland annat graden av giftermål med personer som inte var bosatta i Norge då äktenskapet ingicks. Författaren till forskningsrapporten menar att denna statistik inte berättar ”om hur äktenskapet kom till stånd men transnationell äktenskap är i sig själv en indikation på arrangerade äktenskap”. I rapporten framgick att det i första hand var pakistanier, irakier, turkar, marockaner och indier som gifte sig med personer som inte var bosatta i Norge då äktenskapet kom till stånd. Bland pakistanska förstagenerationsinvandrare som gifte sig i perioden 1987-1995, fann 69 procent av männen och 71 procent av kvinnorna sina äktenskapspartner i utlandet. I den turkiske minoriteten fann 59 procent av männen och 71 procent av kvinnorna sina partners i utlandet medan siffrorna bland marockaner var 65 procent för männen och 49 procent för kvinnorna.

Det innebär att minst hälften av invandrare från dessa länder ingick i äktenskap med personer som de antingen träffade högst tillfälligt eller inte alls.¹

Undersökningen omfattar inte andra generationens invandrare förutom personer med pakistansk bakgrund. För denna grupp verkar finnas få ändringar mellan generationerna (Schlytter, 2004, s.36).

En snarlik bild framgår av en belgisk studie som baserats på äktenskapsformer hos de två största islamiska befolkningsgrupperna i Belgien, den turkiska och den marockanska. I studien framkommer att arrangerade äktenskap i olika former är utbredda och äktenskap utan påverkan av föräldrarna är ovanliga. Traditionerna verkar vara vanligare bland den turkiska än den marockanska befolkningen. Framförallt mot bakgrund av den nordiska forskningsöversikten finns det grund för följande antaganden:

- Att arrangerade äktenskap tillämpas av flera etnokulturella grupper i Norden
 - Att traditionerna inte är knutna till någon speciell religion
 - Att traditionerna inte praktiseras av alla som kommer från de länder som omnämns.
- (Schlytter, 2004, s.36)

En annan undersökning handlar om hur unga norsk-asiater upplever den egna påverkan i beslutsprocessen kring arrangerade äktenskap. I undersökningen har man tillfrågat 22 unga vuxna män och kvinnor som vuxit upp i Norge och kommer ursprungligen från Pakistan, Indien och Sri Lanka. Med utgångspunkt från dessa ungdomars syn framkommer en diskussion kring deras erfarenheter av påverkan, delaktighet, acceptans och motstånd i äktenskapsprocessen och i val av äktenskapspartner. Forskaren i studien kopplar de ungas olika förståelse av autonomi och frihet till kollektivism som bakomliggande ideologi för praktiserandet av arrangerade äktenskap. I samhällsdebatten finns en dominerande uppfattning om arrangerade äktenskap som jämställer ”frihet” med ”frihet att själv välja partner”. Undersökningen konstaterar att det finns unga vuxna som vill välja äktenskapspartner tillsammans med familj och föräldrar. Frihet betyder för dessa ungdomar att de får välja det arrangerade äktenskapet tillsammans med sin familj.

¹ Uppsatsförfattarna har ansträngt sig för att skaffa motsvarande statistik om svenska förhållanden. Men trots flera kontakter med Migrationsverket fick vi aldrig tillgång till erforderlig information.

Forskaren i undersökningen menar att dessa ungdomar väljer utifrån de normer som de vuxit upp med och som de anser vara naturligt och önskvärt. Undersökningen visar att det finns olikheter när det gäller hur det arrangerade äktenskapen går till och hur ungdomarna upplever hela processen. Det är också olika i vem det är som väljer äktenskapspartner, alltså om det är familjen eller den unge själv med familjens acceptans. Generellt kan man säga att äktenskapsprocessen utgår ifrån en kollektivistisk livssyn där äktenskapet inte enbart anses vara den unga personens angelägenhet utan hela familjens. Föräldrarnas samtycke till det äktenskapspartner som deras barn själv har valt blir lättare om partnern infriar de kriterier föräldrarna satt upp. För att omgivningen ska acceptera äktenskapet är det av vikt att föräldrarna ska vara delaktiga i äktenskapsprocessen. Studien påvisar att familjegemenskapen och flickors sexuella ärbarhet är de två övergripande dimensionerna i ramverket kring det arrangerade äktenskapet. Kravet på kyskhet begränsar kvinnorna i högre grad än männen, vilket bidrar till att kvinnorna har svårare att finna sina partner själva (Yaz, 2006, s. 4-5).

2:7 Iranska "importäktenskap"

En äktenskaplig relation som finns hos olika invandrargrupper i Sverige är "importäktenskap". Orsaken för och former av "importäktenskap" är olika mellan olika invandrargrupper. Utländska och svenska män som misslyckas med att skaffa sig en partner i Sverige väljer ibland att satsa på kvinnor från andra länder och hämtar en fru därifrån. Importäktenskap kan också ske som ett arrangerat äktenskap. Då handlar det oftast om invandrarungdomar, framförallt flickor, som ingår i äktenskap med någon landsman utanför Sverige och hämtar hit denne (Davrishpour, 2004, s.151).

Ett importäktenskap behöver inte innebära att äktenskapet är arrangerat, det kan alltså vara kärleksbaserat. Vid arrangerade äktenskap är det familjerna som bestämmer vem deras barn ska gifta sig med. Ett importäktenskap kan vara kärleksbaserat.

Bland iranier i Sverige, där en relativ stor majoritet är män, handlar importäktenskap vanligtvis om äktenskap mellan iranska män som sedan länge är bosatta i Sverige och kvinnor som bor i Iran. Orsaken till denna sorts "importäktenskap" bland iranska män kan vara olika. För vissa är det möjligen svårt att inleda ett förhållande i Sverige eller klara av de höga förväntningarna som kvinnor har i Sverige. Somliga av dessa män menar att svenska kvinnor vägrar att gifta sig med dem, att det inte finns så många ogifta iranska kvinnor i Sverige och att de i alla fall är färre än ogifta iranska män. Med dessa faktorer som bakgrund anser de därför att de inte har något annat val. Det finns emellertid iranska män som varit med om "blandäktenskap" som för det mesta varit frustrerande och slutat med separation. Orsakerna till dessa konfliktfyllda förhållanden och separation i blandäktenskap är svårigheter i den språkliga kommunikationen, skilda kulturella bakgrunder och olika syn på barnuppfostran (Davrishpour, 2004, s.151-152).

En svensk studie, som handlar om iranska kvinnor som gifter sig genom "importäktenskap", beskriver de stora problem som dessa arrangerade äktenskap kan innebära. De flesta kvinnor som ingår i äktenskap på det viset vill först och främst slita sig loss från de ansträngande villkoren för kvinnorna i Iran. Några av de viktiga faktorer som motiverat många kvinnor till "importäktenskap" är traditionella normer, omgivningens inblandning i individens privatliv och föräldrarnas påtryckningar att gifta bort sina döttrar tidigt. Föräldrarnas påtryckningar ger dessa ogifta kvinnor en känsla av att vara en belastning för dem. Detta känner särskilt kvinnor som inte har ett arbete och inte så många sociala relationer. Då anser de att de inte har så mycket att välja på. De flesta kvinnor som ingår i äktenskap genom ett så kallad "importäktenskap" anser att det är värt att prova det. Äktenskap är den enda möjligheten att få

komma till väst, vilket de vill. Det finns kvinnor som skräms av att gifta sig och bilda familj på grund av sina mödrars upplevelser av äktenskap och familjegräl som är en del av vardagslivet i Iran. En del kvinnor menar att det inte finns något hopp för dem om framtiden då det är svårt att skaffa jobb och göra karriär i Iran (Darvishpour, 2004, s.153-154).

Studien visar att det finns kvinnor som är nöjda med att gifta sig genom ett "importäktenskap". Detta har hjälpt de för att de kunnat utbilda sig utomlands. Det finns även de som anser att de fått bättre ekonomi och materiella tillgångar. Många uppskattar möjligheten att få barn utomlands i en miljö med bättre förutsättningar för barnens uppfostran och omsorg. En del kvinnor gifter sig endast för att få uppehållstillstånd för att kunna leva utomlands, utan att vara intresserad av den blivande maken. Bland de tillfrågade finns det de som anser att det inte är så stor skillnad mellan "importäktenskap" och äktenskap i Iran. För även i Iran är det vanligt att man inte känner varandra så väl före giftermålet (Darvishpour, 2004, s.153-154).

2:8 Uppsatsförfattarnas kommentarer

Arrangerade äktenskap har praktiserats i Norden förr. I dag förekommer fenomenet ofta bland vissa invandrargrupper i Norden. Om man har en definition på fenomenet om att det är familjens stora inflytande över val av äktenskapspartner förekommer det till stor del bland vissa invandrargrupper. Har man en definition av arrangerade äktenskap som ett förbund mellan partner som inte känner varandra särskilt väl, kan man då hävda att denna form av äktenskap förekommer bland svenska män och kvinnor, till exempel äktenskap genom kontaktannonser. I det senare fallet är det dock knappast familjen eller släkten som har en avgörande röst vid val den tillkommande.

3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta kapitel presenteras de teoretiska utgångspunkter som utgör grunden för analysen. Inledningsvis presenteras en teori om kultur som följer av familjestruktur i ett kulturellt perspektiv. Därefter redogörs för den patriarkala familjestrukturen. Kapitlet avslutas med en presentation av det socialkonstruktivistiska perspektivet.

3:1 Kulturteori

Ahmadi (1998) beskriver *kulturen* som ”summan av genom livet inlärd traditioner och normer som dominerar och utvecklas genom historien hos en folkgrupp eller nation”. Kultur består alltså av traditioner, normer och seder som inmatas i människan från födseln som ett arv från omgivningen. Dessa traditioner och normer inrotas i individen i en inlärningsprocess. Kultur består av normer och beteendemönster som samspelar med de materiella och sociala villkor gruppen lever i. Detta innebär att det inte finns några kulturer som är bättre än andra. Alla kulturer har rätt att finnas och är rätt på sitt sätt. Däremot är upp till individen att studera andras kulturer och på detta sätt välja de traditioner som man vill hålla kvar och betona och andra som man vill sortera ut. Man måste dock poängtera att det är svårt att frigöra sig från sig alla normer och traditioner som dominerar i en viss kultur om man fortsätter leva i det samhälle som man fötts i. Flyttar man till en kultur där andra normer är gällande kan detta leda till starka konflikter med omgivningen, eftersom acceptans av de invanda traditioner och normer ger individen dess sociala styrka. (Ahmadi, 1998, s.147-148)

Varje kultur har två egenskaper: Den ena är att kultur förvärvas genom en social inlärningsprocess; den andra är att den är dynamisk, dvs. att kulturutvecklingen sker oavbrutet under historiens gång. Ju öppnare är människor inför varandra, desto tydligare kan man se att traditioner och normer samspelar med levande människor. (Ahmadi, 1998, s.148)

Ahmadi (1998) menar att det inte finns oföränderliga kulturer. Detta innebär att kultur, traditioner och normer påverkas av en dynamisk historisk utveckling där vissa traditioner förtvinar och andra stärks samt att det skapas nya traditioner ju mer människor öppnar sig mot andra kulturer. Kulturen styr och kontrollerar vårt sätt att leva och kommunicera genom att sätta ramar och regler som påverkar vårt sätt att leva, både som individer och som grupp. Kulturens innehåll påverkas av sociala, ekonomiska och politiska faktorer samt av religion. Vi kan se att olika folkgrupper och nationer inom ett geografiskt område kan ha många gemensamma traditioner och normer som präglas av den gemensamma religionen. Samtidigt kan deras traditioner skilja sig, den gemensamma religionen till trots. Ahmadi hävdar att religionen inte kan likställas med kultur. Religionen är en faktor som påverkar traditioner och kulturer. Religiösa uppfattningar kan påverka sättet som människorna umgås på och sättet att kommunicera. (Ahmadi, 1998, s.148-149)

3:2 Gruppcentrerad ideologi

Den gruppcentrerade ideologin bygger på att människor är sociala varelser och relationer mellan människor är viktigare än själva individen. Individen måste inordna sig i den sociala enheten som han har fått tilldelad av naturen eller Gud. Moralen kommer utifrån och det är handlingarna, inte intentioner, som bestämmer vad som är rätt eller fel. I denna ideologi är det den primärgruppen, oftast familjen och släkten, som representerar det yttersta värdet, individen är en del av enheten och kan inte betraktas oberoende av sin grupp. (Ahmadi, 1998, s.30)

3:3 Familjestruktur i ett kulturellt perspektiv

Inom familjesystemteori anser man att relationerna inom en familj bygger på ett system av *interna relationer* och ett system av *externa relationer*. Ahmadi (1998) Interna relationer gäller medlemmarna inom familjen. Familjestrukturen består även av olika subsystem såsom barn-, syskon- och föräldrarsubsystem. Familjen i sin helhet tillhör ofta andra övergripande system som till exempel släkten, minisamhället, landet och så vidare. De relationer som familjen har med andra familjer bygger på ett system av *externa relationer* som styr familjens sätt att leva i samhället. (Ahmadi, 1998, s.150)

Man kan likställa familjen som ett system av interna och externa relationer. Denna modell beskriver familjens sätt att organisera sina relationer och positioner för att uppnå jämvikt och stabilitet. Fördelning av positioner inom systemet är kulturellt grundad. Den är till närmelse likadan i familjer som lever under samma historiska och sociala villkor. Rollfördelningen och maktutövningen har stor betydelse för definition av familjestrukturen. (Ahmadi, 1998, s.150)

3:4 Den patriarkaliska modellen av familjestrukturen

Ahmadi (1998) skriver om den patriarkaliska familjemodellen som är det förhärskande mönstret bland annat i Mellanöstern samt delar av Asien. Inom den patriarkaliska modellen är pappan huvudman inom interna relationer samtidigt som han representerar familjen utåt, det vill säga svarar för familjens externa relationer. (Ahmadi, 1998, s.151)

Den patriarkaliska modellen (se figur 1) består av olika nivåer. Pappan står högst upp och har den övergripande makten inom familjen. Han är även familjens representant i kontakterna utanför familjen. Modellen av familjens struktur åskådliggör att pappan och mammans släktingar på var sida ingår som en beståndsdel i familjestrukturen.

I vissa länder och samhällen består familjen även av pappans och mammans syskon. Därigenom bildar de en så kallad storfamilj. I dessa typer av traditionella samhällen träffas ofta unga män och kvinnor genom förmedling mellan familjerna. Deras föräldrar får då en viktig roll då en ny familj håller på att skapas. På grund av ekonomiska svårigheter, lever många nygifta par kvar i makens föräldrahem. Den fysiska närvaron bidrar till att hans föräldrars kontrollmakt blir stor. Lever flergenerationsfamiljen tillsammans, är de äldres makt större än den nybildade familjens. Mannens föräldrar har högre status i familjehierarkin än den egna frun och barn. (Ahmadi, 1998, s.152-153)

Farfadern har ansvaret för att sköta och skydda barnen samt deras mamma om pappan lämnar familjen för att arbeta eller studera. Denna roll övertas vanligen av den äldsta brodern i familjen där det inte finns någon farfar. Han är då ansvarig för barnuppfostran och för försörjningen av familjen. En stor familj är en starkare och tryggare miljö för familjen existens. Tillhör familjen en högt uppsatt släkt ökar deras makt och trygghet. Det är inte bara barnen och föräldrarna som känner stort ansvar och förpliktelser mot varandra i traditionella patriarkaliska familjer. Varje medlem har rättigheter och skyldigheter i ett förhållande till en större krets. I och med detta är relationerna mellan medlemmarna i familjen ett grundval för individens moraliska liv. En individ är först och främst en familjemedlem och därefter en medborgare. Familjen utgör en organisation som ger sina medlemmar social trygghet. Eftersom familjen utgör en grund för organisation av det ekonomiska, sociala livet och en bas

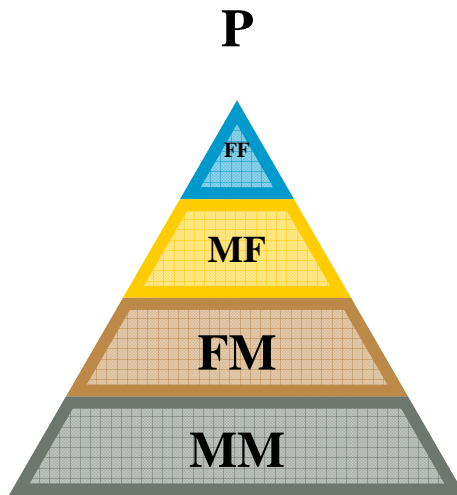
för individens funktion i samhället är det ömsesidiga ansvaret mellan familjemedlemmar mycket stor.(Ahmadi, 1998, s.153-154)

I den patriarkala familjestrukturen är position för den yngre generationens kvinna lägre än makens mor och far. Barnens mamma fungerar som en förmedlare och förmildrare av makten som utövas av barnens far och de äldre i familjen gentemot barnen. Hon har rollen att tala för barnens sak inför pappan och de äldre. Med stigande åldern får kvinnan mer makt och en mer betydelsefull plats i familjen och i familjerelationerna. Hennes roll beror också starkt på familjens ekonomiska och sociala tillhörighet. Den varierar också beroende på om familjen bor i en stad eller i en liten by som är mer sluten och traditionsbunden. (Ahmadi, 1998, s.155)

Efter mamman följer barnen i hierarkin i den patriarkala familjestrukturen. Den äldsta pojken räknas som en naturlig efterträdare till pappan. Han får lära sig att ta sin roll som arvtagare av makten i familjen. Är det äldsta barnet en flicka, är det pojken som är yngre än henne som får axla makten. Flickorna i den patriarkala familjestrukturen är en utsatt grupp. De befinner sig i botten på det hierarkiska systemet. Flickorna måste rätta sig efter till makthavarna både inom sitt eget barnsystem och inom familjesystemet, det vill säga pappan och släkten. (Ahmadi, 1998, s.155)

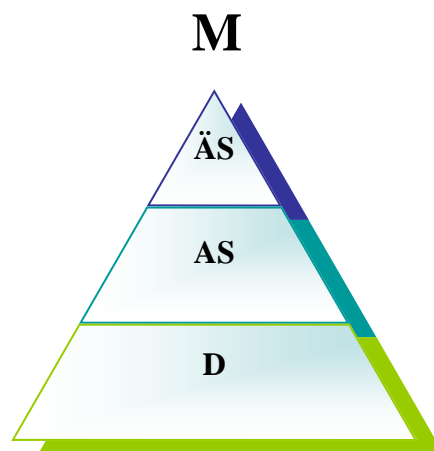
I det patriarkaliska samhället befinner sig familjen i ett samspel med övergripande organisationer i samhället. Bland dessa finns till exempel släkten som det första skyddssystemet och minisamhället till exempel grannar, kompisar och skolkamrater. När man får problem, undviker ofta de traditionella familjerna att vända sig till myndigheter. Oftast försöker man lösa problemen med de resurser som finns inom den stora familjen och i släkten. Familjen kan även lösa sina problem med hjälp av grannar och personer i sin omgivning. I traditionella samhällen är omgivningens attityd av betydelse för att fördjupa och förstärka den patriarkaliska formen av familjen genom att ge pappan stöd i sin makt inom familjen. (Ahmadi, 1998, s.155-156)

Den patriarkala modellen av familjestrukturen



P= pappa
FF = farfar
MF = morfar
FM = farmor
MM = mormor

M= mamma
ÄS= äldsta sonen
AS = andra son/söner
D = dotter/döttrar



Släktingar

Minisamhällen; vänner, grannar, skola

Myndigheter

Figur 1 (Ahmadi, 1998, s.153)

3:5 Social konstruktionism

Enligt den sociala konstruktionismens perspektiv byggs världen upp och konstrueras i medvetandet men det går ännu ett tankemässigt steg längre. Det är inte bara medvetandets innehåll utan medvetandet i sig uppfattas som en produkt av den sociala interaktionen. Människan är alltså i grunden en social varelse. För människan är världen mer eller mindre färdigbyggd, då hon föds inom en viss kultur och lär sig att använda dess språk. Enligt den sociala konstruktionismen är det bästa sättet att förstå en människa att känna till det system av betydelser som hon genom sina sociala relationer är med att bygga upp och upprätthålla. (Helkama, Myllyniemi & Liebkind, 2000, s.60)

3:5:1 Symbolisk interaktion

Den symboliska interaktionismen är ett tolkningssätt som kan hänföras till social konstruktionismen. Socialkonstruktionismen menar människan är en social varelse som är kapabel till symbolisk förståelse och kommunikation. *Symbolisk kommunikation* betyder att meningsfyllda gester används medvetet. Det viktigaste i kommunikationen är att budskapet förstås på samma sätt av avsändare och mottagare. I denna kommunikation som sker mellan människor, den som talar hör sig själv och befinner sig samtidigt bland den lyssnande publiken, lyssnande till sig själv. Talaren ikläder sig lyssnarens roll och blir då samtidigt medveten om sig själv. Detta rolltagande, att kunna sätta sig i en annan människas position och samtidigt vara medveten om det egna jaget, utvecklas i samband med symbolisk kommunikation. Detta är utmärkande för kommunikationen. Människan har förmågan att använda symboler. Dessa symboler kan till exempel vara ljud, gester, handlingar eller föremål. De blir då symboliska när de syftar på något utöver sig själva, ord är det tydligaste exemplet på symboler. Orden representerar och används medvetet för att vittna om användarens karaktär, talanger, sociala ställning, attityd till åhöraren, och så vidare. Människor lyssnar till ett språk som är rikt på betydelser och lever i en värld fylld av meningsfulla ting. Ord och företeelser får sin symboliska innebörd under samspel mellan människor. Att komma överens om betydelser är av denna anledning ett väsentligt inslag i det sociala samspelet. Vid samspelet eftersträvar och åstadkommer man vanligen en gemensam definition av situationen. Detta sker på grund av att individen kan sätta sig i den andres position och se saker ur den andras synvinkel. (Helkama, Myllyniemi & Liebkind, 2000, s.61-62)

3:6 Uppsatsförfattarnas kommentarer om valda teorier

Uppsatsförfattarna anser att det finns tydliga kopplingar mellan det patriarkaliska samhället och arrangerade äktenskap. Eftersom synen på det patriarkala samhället går hand i hand med gruppideologin, är även den av relevans i analysen. Uppsatsförfattarna anser att arrangerade äktenskap är ett kulturellt fenomen, varför teorin om kultur också är tillämpbar. Äktenskap består av två individer som ständigt förändras under påverkan av relationer och får nya vanor och värderingar. Av denna anledning är även det socialkonstruktivistiska perspektivet betydelsefullt under tema ett där intervjupersonerna berättar om det ideala äktenskapet.

4. METOD

Metodologi innebär ”det tänkande och de principer som ligger till grund för sättet att arbeta” (Bjereld, Demker & Hinnfors, 2002, s.104). Uppsatsförfattarna kommer i det följande redogöra för tankesättet som varit grunden för denna studie. Inledningsvis introduceras den vetenskapsfilosofiska position i studien som följer av datainsamlingsmetod, urval, bortfall och en diskussion om intervjuguiden. Därefter redogörs för genomförandet av intervjuerna och databearbetning, etiska överväganden samt studiens validitet och reliabilitet. Kapitlet avslutas med en diskussion om generaliserbarheten för studien.

4:1 Vetenskapsfilosofisk position

Uppsatsförfattarna har i studien valt att använda sig av en fenomenologisk vetenskapsfilosofi som utgångspunkt. Fenomenologin har avsikt att få en fördjupad förståelse av individers egna perspektiv på deras livsvärld genom att i detalj försöka rekonstruera innehåll och struktur i individernas medvetande (Kvale, 1997, s.54). Uppsatsförfattarna strävade efter att få ta del av intervjupersonernas uppfattningar om arrangerade äktenskap samt om deras bedömningar av för- och nackdelar av denna institution. Vi intresserade oss av att rekonstruera intervjupersonernas subjektiva värld. På grund av detta har uppsatsförfattarna bedömt att fenomenologisk utgångspunkt är relevant för studien.

4:2 Datainsamlingsmetod

Uppsatsförfattarna har i studien använt sig av en kvalitativ datainsamlingsmetod. Kvalitativ metodik resulterar i verbala formuleringar, skrivna eller talade. Yttranden sker verbalt och instrumenten består av det traditionella ”ordet”. (Backman, 1998, s.31)
Studien bygger på kvalitativa djupintervjuer med fyra invandrarkvinnor. Syftet med studien har varit att få kunskap om dessa kvinnors perspektiv på fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap. Idén med studien har dessutom varit att göra invandrarkvinnors upplevelser, tankar och känslor explicit i forskningsvärlden, då uppsatsförfattarna upplever att det inte finns tillräcklig kunskap om detta. Utifrån ett formulerat syfte och frågeställningar ansåg uppsatsförfattarna att det var givet att använda sig av en kvalitativ metod. Med detta som bakgrund har uppsatsförfattarna bedömt att en beskrivning av intervjupersonernas upplevelser, tankar och känslor kan enbart göras genom att använda sig av ett tillvägagångssätt som består av kvalitativ forskning. Det har varit givet, lämpligt och relevant att bruka denna metod. Med hjälp av djupintervjuer erhåller man en informationsrik och detaljerad beskrivning av intervjupersonernas förhållning till fenomenet.

4:3 Urval av intervjupersoner

Vår studie baserar sig på intervjuer med fyra invandrarkvinnor som ursprungligen kommer från länder där arrangerade äktenskap praktiseras. Uppsatsförfattarna kom i kontakt med intervjupersonerna via fader till en av uppsatsförfattarna. Han bad en person han kände att tillfråga andra om de kunde ställa upp på intervjuer om arrangerade äktenskap. Denna metod, då man får kontakt med intervjupersoner genom en eller flera personer man känner kallas för snöbollsurval. *Snöbollsurvalet* innebär att man hittat intervjupersoner via en person som känner en person som känner en annan. (Larsson, 2005, s.103)

När uppsatsförfattarna först resonerade om vilka kriterier intervjupersonerna skulle ha, var det ett önskemål att intervjuerna skulle genomföras med kvinnor, av vilka hälften var arbetslösa och bo i invandrartäta områden medan den andra hälften skulle vara välutbildade och bosatta i områden med relativt få invandrare. Vi tyckte att det var av intresse att undersöka hur intervjupersonernas åsikter skulle skiljas åt, i fall det nu skulle göra det. Det visade sig dock att samtliga våra intervjupersoner hade antingen grundskoleutbildning eller högskoleutbildning och hade någon form av förvärvsarbete.

Kravet som uppsatsförfattarna ställde var att samtliga kvinnor som skulle intervjuas hade sina rötter i något annat land än Sverige och att de skulle vara mödrar. När man blir förälder, och funderar över sina barns blivande äktenskap, får man ett mer nyanserat perspektiv även på eget äktenskap. Det gemensamma för vårt urval av kvinnor var att samtliga kom från länder där praktiken av att arrangera äktenskap var vida utbred. Men det finns olika konkreta traditioner kring arrangerade äktenskap i olika kulturer. Därför beslutades att intervju kvinnor som kommer från olika länder. Genom att välja kvinnor från olika länder undvek vi också att peka ut någon specifik etnicitet i studien. Att inte hänga ut någon eller göra någon till en syndabock var viktig, ledtråd för urvalsförfarande.

4:5 Bortfall

Uppsatsförfattarnas avsikt var att bygga studien på fem invandrarkvinnors utsagor. Detta har dock inte varit möjligt, då en av de vidtalade kvinnorna ringde och avbokade sin tid för intervjun och berättade att hon inte ville ställa upp. Uppsatsförfattarna försökte hitta en ny intervjuperson som ville ställa upp för en intervju, vilket visade sig vara omöjligt att ordna på grund av den pressade tidscheman. Dessutom sökte vi andra invandrarkvinnor som var villig att ställa upp för intervju, utan resultat. Slutligen baseras studien på fyra utsagor från intervjupersoner.

4:6 Intervjuguiden

Uppsatsförfattarna har använt sig av den *allmänna intervjuguiden*. Detta innebär att undersökaren formulerar ett antal relevanta samtalsämnen eller teman som behöver beskrivas mer i detalj och som har en koppling till problemställningen. Till varje temaområde konstrueras ett antal öppna underfrågor. (Larsson, 2005, s.104)

Enligt Kvale bör intervjuguiden vara dynamisk, vilket kan bidra till ett positivt samspel, så att samtalet hålls flytande och den intervjuade känner sig motiverad att tala om sina upplevelser och känslor. (Kvale, 1997, s.122)

Uppsatsförfattarna konstruerade intervjuguiden (se bilaga 1) genom att börja med att bryta ner syftet i tre frågeställningar. Därefter skapades tre teman till var frågeställning. Temana har varit följande:

- Det ideala äktenskapet
- Synen på äktenskapet i en ny kultur
- Föräldrars roll i arrangerade äktenskap

Dessa teman ansåg uppsatsförfattarna täckte syftet samt frågeställningarna. Därefter gjordes ett antal öppna underfrågor till respektive tema. Den öppna intervjuguiden valdes eftersom den har en tydlig koppling till den fenomenologiska ansatsen, eftersom de öppna underfrågorna ger intervjupersonerna möjligheten att beskriva sina upplevelser, tankar och känslor med egna ord. Intervjuguiden testades på två försökspersoner. Vissa av frågor i vår

frågeguide uppfattades vara väldigt likartade och därmed överflödiga. Efter dessa kommentarer beslöt uppsatsförfattarna att då revidera guiden.

Intervjuguiden börjar med en rad frågor vars avsikt är att skapa en bra ”intervjuare – intervjuperson relation” och bidra till att intervjupersonerna blir bekväma i sin roll.

Uppsatsförfattarna ville inte abrupt gå in på frågor som kunde vara av känslig karaktär. Det dynamiska tankesättet har präglat intervjuguiden.

4:7 Genomförandet av intervjuerna och databearbetning

Varje intervju påbörjades genom att intervjupersonerna informerades om studiens syfte, konfidentiellitet samt möjligheten att kunna avbryta intervjun (se bilaga 2). Samtliga intervjuer ägde rum på intervjupersonernas arbetsplatser och varade i ungefär 1 timme. Uppsatsförfattarna valde att genomföra intervjuerna tillsammans. Detta, med tanke på att det kunde vara viktigt att en ställde intervjufrågorna och den andre eventuella följdfrågor.

Vid kvalitativa intervjuer är det viktigt att använda bandspelare, då det möjliggör att datainsamlingen blir mer korrekt och undersökaren kan använda sig av utförliga och ordagranna citat från intervjupersonerna i rapporten. (Larsson, 2005, s.100)

Samtliga intervjuer spelades in på bandspelare som därefter transkriberades. Det tog ungefär 4-5 timmar att skriva ut varje intervju. Därefter förstördes banden.

När intervjuerna var genomförda insåg uppsatsförfattarna att det finns gemensamma ledmotiv i intervjupersonernas utsagor, och att dessa kunde indelas i ytterligare teman. De ursprungliga temana utökades. Redovisningen av undersökningens resultat sker nu efter följande teman:

- Det ideala äktenskapet
- Synen på arrangerade äktenskap
- Föräldrars roll i arrangerade äktenskap
- Intervjupersonernas eget äktenskap
- Synen på den svenska kulturens påverkan kring äktenskapet

4:8 Analysverktyg

Uppsatsförfattarna har valt att använda sig av *meningskoncentrering* samt *meningstolkning* som analysverktyg. Meningskoncentrering innebär att intervjupersonernas uttryckta innebörd koncentreras i alltmer väsentliga innebörder i förhållande till inläringens struktur och form. (Kvale, 1996, s. 177) En definition av meningstolkning är att forskaren har ett perspektiv på vad som undersöks och tolkar intervjuerna ur detta perspektiv. Uttolkaren går utöver det direkt sagda för att utveckla strukturer och relationer som inte omedelbart framträder i en text. (Kvale, 1996, s.182) Dessa två metoder utgör uppsatsförfattarnas analysverktyg.

4:9 Etiska överväganden

Uppsatsförfattarna har tagit hänsyn till de etiska riktlinjerna som formuleras i Kvales kapitel om etiska frågor i intervjuundersökningar. Av etiska skäl är det viktigt att man pratar om *informerat samtycke*, vilket innebär att man informerar undersökningsspersonerna om undersökningens generella syfte och om hur undersökningen är upplagd i stort. Dessutom är det viktigt att personer som intervjuas vet att deras deltagande i studien är frivilligt. (Kvale, 1997, s.107)

Av etiska skäl är det också viktigt att man talar med intervjupersoner om *konfidentialitet*. I forskningssammanhang innebär det att individuella data med vilkas hjälp man kan identifiera undersökningspersonerna inte redovisas. (Kvale, 1997, s.109)

Uppsatsförfattarna har informerat intervjupersonerna (se bilaga 2) om undersökningens generella syfte och om hur undersökningen är upplagd i stort. Vid intervjuens början upplystes våra intervjupersoner om att deltagandet i studien är frivillig och att det har rätten och möjligheten att avbryta och dra sig ur intervjun när som helst. De har också blivit informerade om att de inte behövde besvara de frågor, som de uppfattade vara av känslig karaktär. I fall intervjupersonerna undrade över något, uppmanades de att ställa frågor under intervjuens gång. Uppsatsförfattarna har även tagit hänsyn till att en intervjuperson har haft svårigheter med det svenska språket och försökte vara synnerligen tydlig med formuleringen av frågorna. Uppsatsförfattarna har garanterat anonymitet för samtliga intervjupersoner. Informationen som intervjupersonerna har delgivit, som kunde röja deras identitet har tagits bort, då uppsatsförfattarna har tagit hänsyn till konfidentialiteten. Uppsatsförfattarna har informerat om att intervjun måste spelas in på bandspelare för att därefter transkriberas och användas i studien. Intervjupersonerna har givit sitt samtycke till ovannämnda. Intervjupersonerna har även blivit tillfrågade om de ville ha ett exemplar av studien när den var färdig, vilket de alla har tackat ja till.

4:10 Validitet

I en fenomenologisk forskningsansats är forskarens roll att öppet observera och ta emot allt den undersökta personen ger uttryck för. Forskaren måste avstå från frestelsen att styra intervjun, göra frågor enligt sina egna antaganden och inte heller föra in sina egna tolkningar i det som blivit sagt. (Ruth, 1991, s.286) Validiteten har en koppling till informationsrika fallbeskrivningar. De öppna intervjufrågorna ska formuleras, så att de verkligen "fångar in" det man har avsikt att "fånga in". (Larsson, 2005, s.116) I kvalitativ forskning hänger validiteten ihop med relevansen i data. (Ruth, 1991, s.286)

Validitet betyder detsamma som "i vilken utsträckning vi verkligen undersöker det vi avser att undersöka". (Bjereld, Demker & Hinnfors, 2002, s.108). Validitet kan även definieras genom att ställa sig frågan: Mäter du vad du tror att du mäter? (Kvale, 1997, s.215)

Med hög validitet menas att man så nära som möjligt lyckas mäta det man avser att mäta (infovoice hemsida, 2007)

Uppsatsförfattarna har i denna studie strävat efter en hög validitet som möjligt.

Intervjupersonerna har villigt, och öppet beskrivit sina upplevelser, tankar och känslor om fenomenet. Deras öppenhet och villighet i deltagandet av studien kan möjligen bero på att uppsatsförfattarna själva ursprungligen är från länder där arrangerade äktenskap praktiseras. Detta kunde bidra till att intervjupersonerna ha känt ett förtroende för uppsatsförfattarna, vilket stärker validiteten. Uppsatsförfattarna har under intervjuernas gång lagt förförståelsen åt sidan och fokuserat på intervjupersonernas utsagor fördomsfritt.

Intervjuguiden har formulerats med tanke på att besvara vårt bestämda syfte samt frågeställningar. Uppsatsförfattarna anser att intervjupersonernas utsagor har uppfyllt syftet och besvarat samtliga frågeställningar, då det finns en tydlig relevans mellan dessa och data. Dessa faktorer torde stärka validiteten. Uppsatsförfattarna upplevde dock att en av kvinnorna hade problem med det svenska språket, vilket möjligen kan ha påverkat validiteten.

4:11 Reliabilitet

Reliabilitet är beroende på hur något mäts. Reliabilitet handlar alltså om pålitlighet (infovoice hemsida, 2007). I kvalitativ forskning hänför sig reliabiliteten till resultatens konsistens och inre logik. (Larsson, 2005, s.117) En viktig aspekt som påverkar reliabiliteten är hur forskaren väljer att samla in data. En detaljerad beskrivning av datainsamlingsproceduren gör det möjligt för en utomstående bedömare att få en uppfattning om reliabiliteten. (Ruth, 1991, s.285) Det finns olika sätt att pröva eller stärka reliabiliteten i en undersökning. Detta kan man göra genom att låta någon annan forskare genomföra eller upprepa delar av undersökningen. Om olika forskare får samma resultat när undersökningen upprepas kan man säga att undersökningen har god reliabilitet. (Bjereld, Demker & Hinnfors, 2002, s.111) Kommunikationen som uppstår mellan forskaren och informatören är viktig ur en reliabilitetsaspekt. (Ruth, 1991, s. 284)

Uppsatsförfattarna har strävat efter att stärka reliabiliteten i studien. För att öka reliabiliteten i uppsatsen förberedde sig uppsatsförfattarna noga inför intervjuerna. Allra först har intervjuguiden testats på två försökspersoner för att veta om frågorna uppfattades korrekt och om det fanns svårigheter att förstå dessa. Testpersonerna upplevde att en del frågor var likartade. Detta krävde att revideringar gjordes i intervjuguiden. Uppsatsförfattarna tycker dock att frågorna uppfattades korrekt. Under intervjuernas gång användes bandspelare som mätinstrument, även detta torde stärka reliabiliteten. Uppsatsförfattarna har varit noga med att transkribera intervjuerna snart efter inspelningarna. Ur reliabilitetssynpunkt bestämde uppsatsförfattarna att transkribera de intervjuer man var "följdfrågeintervjuare". Uppsatsförfattarna har en stor förståelse för fenomenet. Detta bidrog till en god kommunikation under intervjuernas gång, vilket torde stärka reliabiliteten

4:12 Generaliserbarhet

En definition av generalisering är om man ser sitt resultat som allmängiltigt och inte bara tillämpligt på de individuella enheter som studerats. Kan man efter att ha studerat ett begränsat antal individer dra slutsatser om människor i allmänhet? (Dannefjord, 1999, s.23) En typ av generalisering är *analytisk generalisering* som innebär att man gör en överlagd bedömning om vad man resultatet från en undersökning kan ge vägledning för vad som kommer att hända i en annan situation. (Kvale, 1997, s. 210-211)

Syftet med denna studie har inte varit att nå statistiskt generaliserbara resultatet, eftersom det kan man inte göra utifrån fyra intervjuer. Däremot anser författarna att vår studie lämpar sig för en analytisk generalisering. Uppsatsförfattarna tycker att studiens resultat kan ge vägledning om hur andra personer uppfattar arrangerade äktenskap, eftersom åsikter i denna fråga är relativt lika bland våra intervjupersoner, trots att deras situation skiljer sig i många avseenden.

5. RESULTATREDOVISNING

5:1 Inledning

I detta kapitel presenteras de empiriska resultaten av intervjuundersökningarna som redovisas tematiskt, varvid det finns fem huvudteman som i sin tur är indelad i delteman. I slutet av varje tema finns en kort sammanfattning av samtliga intervjupersoners utsagor.

Uppsatsförfattarnas egna sammanfattningar och tolkningar finns i kapitel sex, analysen.

Vi har under denna rubrik tagit hänsyn till att det fenomenologiska perspektivets principer om att beskriva intervjupersonernas uppfattningar skall vara rika på innebörd och fånga det väsentliga. I detta sammanhang är det viktigt att lyfta fram det som är unikt för fenomenet.

(Starrin & Svensson, 1994, s.173) Detta anser uppsatsförfattarna kan göras skickligast genom att använda de citat som belyser frågeställningarna bäst. Intervjupersonernas utsagor har formulerat mer koncist och långa uttalanden har pressats samman i kortare uttalanden, i vilka den väsentliga innebörden av det som sagts omformuleras i några få ord. (Kvale, 1997, s.174)

Inledningsvis ges en presentation av de fyra intervjupersonerna som deltagit i studien.

Resultatet redovisas enligt följande teman:

- **TEMA 1 – Det ideala äktenskapet**
 - Det som bidrar till ett bra äktenskap
 - Karaktärsdragen hos make/hustru
 - Det egna äktenskapets perfektion

- **TEMA 2 – Synen på arrangerade äktenskap**
 - Tillvägagångssättet i ett arrangerat äktenskap
 - Fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap

- **TEMA 3 – Föräldrars roll i arrangerade äktenskap**
 - Allmänna faktorer som är av betydelse
 - Den egna påverkan vid barnens giftermål

- **TEMA 4 – Intervjupersonernas eget äktenskap**
 - Kärleksbaserad/arrangerat äktenskap

- **TEMA 5 – Synen på den svenska kulturens påverkan kring äktenskapet**
 - Skillnaden mellan äktenskap i hemland och i Sverige
 - Förändringen av synen på äktenskap i Sverige

5:2 Intervjupersonerna

5:2:1 Intervjuperson 1

Den första intervjun var med en trettiofemårig kvinna som har sitt ursprung i den kurdiska delen av Irak. Kvinnan har bott i Sverige tretton år och arbetar som hemspråklärare i en skola. Intervjupersonen är gift sedan tretton år tillbaka med en kurdisk man, tillsammans har de två barn. Intervjun ägde rum på kvinnans arbetsplats och varade i en timme.

5:2:2 Intervjuperson 2

Den andra intervjun var med en fyrtioårig kvinna som ursprungligen är från Turkiet. Hon har bott i Sverige i trettiofyra år. Intervjupersonen är gift sedan tjugotvå år tillbaka med en turkisk man, tillsammans har de tre barn. Intervjun ägde rum på kvinnans arbetsplats och varade i cirka en timme.

5:2:3 Intervjuperson 3

Den tredje intervjun var med en fyrtiosexårig kvinna som kommer från Bangladesh. Denna intervjuperson har bott i Sverige tjugofem år och arbetar som fritidslärare på en skola. Kvinnan är gift sedan tjugosex år tillbaka med en bangladeshisk man, tillsammans har de två barn. Denna intervju utfördes på kvinnans arbetsplats och varade i ungefär en timme.

5:2:4 Intervjuperson 4

Den fjärde intervjupersonen var med en fyrtiosex årig kvinna som har sitt ursprung i Iran. Kvinnan har bott i Sverige sedan tjuogoett år och arbetar i en skola som dataadministratör. Hon är gift sedan tjuogoett år tillbaka med en persisk man, tillsammans har de tre barn. Intervjun tog del i kvinnans hem och varade i cirka en timme.

5:3 TEMA 1 – Det ideala äktenskapet

5:3:1 Det som bidrar till ett bra äktenskap

Intervjuperson 1:

Ip beskriver vad som bidrar till ett bra äktenskap och förklarar vilka faktorer som är av vikt i förhållandet.

”Först och främst kanske kärlek, man måste alltså tycka om varandra, respektera varandra, lyssna på varandra, man måste kunna prata med varandra om allt, lita på varandra. Det är jätteviktigt med kommunikation och sen är det viktigt att man har några gemensamma intressen, det tycker jag är viktigt. Respekt är också jätteviktigt, att man respekterar varandra om man har olika åsikter.”

Ip förklarar vidare hur hon ser på kärlek i ett äktenskap och hur väsentligt hon anser det vara.

”Jag tycker inte att det alltid går bra med sådana här äktenskap, folk kanske tror att om det är baserat på kärlek så kommer det inte att finns några problem, det kommer att funka hela livet ut men det är inte så, det vet jag. Jag har hört från många som har varit kära i varandra innan de gifter sig och efter tog det inte så långt tid tills de skiljde sig eller fick andra problem. (...) Det är viktigt med kärlek, jag säger inte att det inte är viktigt men det är inte alltid det som är orsaken till att ett äktenskap håller.”

Ip går även in på fördelarna med kärleksäktenskap.

”Det är nog fördelarna som är mest, om man tycker om varandra och känner varandra innan man gifter sig så kanske man vet hur den andra tänker och vad han har för åsikter om saker och ting. Det blir kanske mycket lättare efteråt eftersom man förstår varandra innan äktenskapet. Om det uppstår något problem under äktenskapets gång så blir det lättare att förstå varandra och tillsammans jobba med problemet. En annan fördel är kanske att man pratat om nästan allt innan äktenskapet. Då kanske killen vet vad tjejen vill ha och behöver. Det är mest fördelar som man kan se i ett äktenskap baserat på kärlek.”

På frågan om hur viktigt det är med kärlek i ett giftermål från början tills döden skiljer en åt svarar ip:

”Det är mycket, mycket viktigt för annars kan man inte leva med varandra. Man kanske bara kommer att ljuga för varandra om man inte är kär i varandra och inte tycker om varandra.”

Intervjuperson 2:

Ip förklarar vilka yttre och inre faktorer som hon tycker har en påverkan i ett bra äktenskap.

”Miljön är ju väldigt viktig. Om vi talar om hur ett barn påverkas av både arv och miljö så är det både miljön och det individuella som påverkar. Om man tänker på att man vistas i ett land som inte har den kulturen man har med sig och inte den religionen man har med sig, så är det en faktor, miljön. Samhället är en annan faktor. Förutsättningar för äktenskapet, ekonomiskt, är en annan faktor. En bild av ett äktenskap är en annan faktor. Vad har jag för förutfattade meningar om hur mitt äktenskap ska se ut? Man kan göra en jättelång lista. (...) I Förhållandet, för ett lyckat äktenskap är respekten.”

Ip förklarar vidare vad hon har för syn på kärlek och på kärleksäktenskap.

”Jag tror inte på kärleken. Jag tror på kärleken men jag tror inte ett långvarigt är ett första ögonkast kärleksäktenskap. Jag tror delvis på arrangerade äktenskap, det låter väldigt konstigt med tanke på att jag är uppväxt här och så vidare men en ömsesidig respekt kan man få av förhållande som är grundat på kunskap om varandras förutsättningar. Kunskap om varandras mål och varandras önskan, o.s.v.”

På frågan vad ett äktenskap som är baserat på kärlek, innebär för henne så svarar hon såhär:

”Ett kortvarigt äktenskap.”

Ip beskriver vilka fördelar respektive nackdelar det finns med kärleksäktenskap.

”Alltså fördelarna kan ju vara att man i det här kärleksförhållandet kan utveckla en rutin för hur äktenskapet ska fungera. Att man gör det av kärlek som sedan blir som en vana. (...) Att det blir en vana till slut fast man gjorde det av kärlek från början. Men nackdelen kan ju också vara att när passionen tar slut, då upptäcker man att man är så fruktansvärt olika, att det var passionen som band en vid sin partner. Det kan vara en nackdel.”

Intervjuperson 3:

Ip berättar om faktorer som är nödvändigt i ett äktenskap.

”Samarbete är viktigt, om man vill ha någonting då måste man ge också, det är ömsesidigt annars funkar det inte. (...) Respekten är viktig, man måste respektera varandra. Koranen hänvisar ju också det, det står där. Där jag kommer ifrån är kvinnan mer dominant än mannen. (...) Kvinnorna bestämmer mest när det handlar om hemmet. (...) Mannens ansvar är arbete och försörja familjen, det som händer utanför hemmet. Det här är inte bra man måste diskutera tillsammans hur det ska vara, så är jag uppväxt.”

Ip klargör hennes tankar kring kärlek vid första ögonkastet.

”Jag tror inte på kärlek vid första ögonkastet, kärlek är något som man bygger upp som man tillsammans jobbar med. (...) Nej, det håller inte i längden. Jag kanske är kär i ena minuten men jag vet ingenting om hans karaktär, hur han är som person, då blir man hatiskt.”

Ip definierar ordet kärlek på följande vis:

”Respekt i första hand och likvärdighet, det är jätteviktigt med respekt. Om man säger att man älskar någon och inte gör dessa saker då kan man inte vara kär. Vi har också äktenskapslöften, att man ska leva tillsammans, att man ska stå vid varandras sida i sjukdom och i hälsa, annars går det inte.”

På frågan om hon ser på fördelar med kärleksäktenskap svarar ip:

”Utan kärlek kan man inte bygga på upp en familj, man måste bli kär, det är viktigt. Det är en mänsklig faktor (...).”

Intervjuperson 4:

Ip berättar om vilka faktorer hon anser bidrar till ett bra äktenskap.

”Bidrar en bra äktenskap det säkert det såhär att det är två personer som ska leva tillsammans, dom ska känna varandra sen känna till hur man är som person alltså. Sen när man gifter sig det blir annat, innan äktenskap det blir kanske mest kärlek och lite sådär. Men när man gifter sig det blir helt annat alltså sätt, för kanske utseende det försvinner först och främst man kanske tänker på utseendet, det försvinner alltså.”

Ip förklarar vidare vad ett äktenskap som är baserat på kärlek, innebär för henne.

”Den e viktigt också, men det kan inte vara den som man ska tänka när man gifter sig. Okej, det kanske är mest den som man tänker. Men ändå samtidigt man måste tänka ibland kärlek det blir utseende och sådär men kanske inte alltid att hur man är som person, det kommer inte fram. Men man ska inte bara gå efter kärlek, det kan inte vara hundra procent som man ska tänka.”

Ip förklarar om fördelarna och nackdelarna med ett kärleksäktenskap.

”Det är bra att två personer gillar varandra, dem vill leva tillsammans. Det är en fördel säkert. Och nackdel som jag sagt att man blir blind när man blir kär alltså man ser inte dåliga sidan av den folk som man som den person som man ska gifta sig. Därför att man ska inte bara tänka på kärlek det går inte, jag tycker att det blir inte så lätt att efter äktenskapet. Det är därför man måste tänka på en helhet, men det är lite svårt att när man är ung, se den här biten.”

5:3:2 Karaktärsdragen make/hustru

Intervjuperson 1:

Ip beskriver egenskaper som hon tycker att en make samt en hustru bör ha:

”För mig att han ska vara snäll, omtänksam, kärleksfull, ha respekt. Det spelar ingen roll för mig om han är rik eller fattig. Utbildning är kanske också viktigt. (...) Personligheten ska vara viktig för en hustru, hon ska vara rolig, hon ska vara vacker. (...) Man kan inte allmänt säga att han ska vara snäll, lyssna, förstå, det skiljer sig så mycket från en man till en annan. Det finns vissa män som vill att frun ska vara snäll, lyssna, vara lyhörd men för mig nej- min man är inte så. Han vill ha en fru som har personlighet och stark och kämpar, som kan utbilda sig vidare, är rolig.”

Ip tillägger varför hon tycker att det är viktigt med utbildning.

”När jag tänker på utbildning då tänker jag på nivån... nivå i kunskap och sånt, det är det som jag menar. Ibland är män från våra hemländer som utbildade gammalmodiga. Det är det jag tänkte på, annars så är det okej om det ändå är en bra kille som inte är gammalmodig, det spelar då ingen roll om han inte har en utbildning.”

Intervjuperson 2:

Ip berättar om vilka karaktärsdrag hon tycker är viktiga för en make och en hustru. Hon menar att respekt är grunden i ett förhållande.

”För en man? Ansvarsfull, respektfull och lyhörd. (...) Framförallt respekt och ansvar är grunden överhuvudtaget, spelar ingen roll man eller kvinna. Men det är i alla fall grund bulten i ett förhållande oavsett om det är äktenskap eller inte, att känna ansvaret och ha respekten för sin nästa. (...) För en hustru, det är samma sak där. Det är ansvar och respekt, för har du förlorat respekten i ett förhållande så finns det inget kvar. (...) Du kan ha förlorat

så mycket i ett förhållande. Men den dagen du har förlorat respekten, då är det slut. För då finns det ingenting för att vara kvar i ett förhållande. Det bygger på respekt, det bygger på lyhördhet och det bygger på ansvar. Och ansvar och lyhördhet kommer ur respekten.”

Intervjuperson 3:

Ip klargör sina åsikter om vilka egenskaper som hon tycker att en make och en hustru bör ha. Hon menar att utbildning är den faktor som väger mest för mannen. Hustrun ska tolerera det privata.

”Jag tycker att det är jätteviktigt att mannen har utbildning, då man blir förståelig och förständig, då han förstår en annan person mera, förhindrar fördomar. (...) Han ska ha utbildning, man märker ju, de som är utbildade kan hantera sina känslor, så är det (...) med utbildning kan man hantera olika situationer mycket bättre. Hustrun ska förstå att man ska ha lite privat, alla har ju frihet att ha ett privatliv, så om jag träffar mina kompisar och handlar och grejer, så har han också rättighet att träffa sina kompisar, man ska inte lägga sig i allting, han behöver inte berätta allt för mig, jag är trogen min man men jag ljuger inte och det gör han inte heller. Man kan inte bygga upp ett äktenskap eller kärlek på en lögn, man ska inte ljuga för varandra.”

Intervjuperson 4:

Ip framför sina åsikter vad gäller vilka egenskaper en man och hustru bör ha i ett äktenskap. Hon tycker att respekten väger tyngst.

”Först och främst respekt, sen han måste tycka om familjen. Med respekt det mesta som löser sig. (...) Om man bor här i Sverige båda sidorna brukar jobba och sådär, och sen man hjälper varandra allt som man har under dagen och sådär. Det är lättare helt enkelt att leva tillsammans. Men mest främst respekt vill ha. Det måste vara respekt också, jag tänker inte bara hustru måste göra allt hemma, fixa allt bara för sin man. Men okej, det är en av de viktigaste uppgifterna som man har som man gör den också men man ska inte bara tänka den är min och min, jag är kvinna jag måste göra allt det där. Men om man vill man kan göra den. Men samtidigt man måste ha respekt.”

5:3:3 Det egna äktenskapets perfektion

Intervjuperson 1:

Ip beskriver sitt eget äktenskap och berättar vad hon tycker saknas:

”Tack och lov så tycker jag för det mesta att jag har ett perfekt äktenskap. Lite mer kärlek kanske skulle behövas... jag menar inte att visa alltså, för ja vad ska man säga... de som är lite äldre, de som är 40-50 års ålder, de kan inte visa sina känslor.”

På frågan om vad hon tror det beror på förklarar ip:

”Kulturen påverkar (...). Från barndomen förut, har de uppfostrat pojkar och flickor så att man inte kan visa känslor så mycket som i Sverige. I Sverige låter man barn visa känslor men förut i vår kultur, speciellt killar, då fick de inte visa sina känslor så mycket. T.ex. om en pojke på 4-5 gråter då säger man ’nej, det är dumt, du är en kille, du ska inte gråta’, så lär han sig att inte visa känslorna, det blir samma sak när det gäller kärlek, de har svårare för att visa det då.”

Intervjuperson 2:

Ip beskriver sitt eget äktenskap och berättar att hon är rätt så nöjd med det.

”(...) Jag kan väl tycka att jag har nog ett rätt så bra äktenskap. Jag har varit mycket aktiv kvinna mot min mans önskan. Men det har inte med hans bakgrund att göra, jag har en svartsjuk make (skratt). Men å andra sidan så har vi gett och fått väldigt mycket av varandra. Vi har varit lyhörda, vi har kämpat för samma saker, när det gäller barnen så har vi för det mesta enats inför barnen o.s.v. Jag tycker nog att jag är väldigt lyckligt lottat, det tror jag(...).

Intervjuperson 3:

Ip beskriver sitt eget äktenskap och upplever att inget saknas:

”Just nu tycker jag att mitt äktenskap är perfekt, men framtiden vet jag inte... inga problem... jag vet att min man inte klarar sig utan mig, (...) han klarar inte av hushållet på egen hand. Det saknas inget... jag är jättenöjd.”

Intervjuperson 4:

Ip beskriver sitt eget äktenskap och säger att hon är rätt så nöjd.

”(...) Alla äktenskap kan inte vara perfekt, alla har sina nackdelar och sina fördelar. Därför jag kan inte säga att alla året som jag har levt med min man har varit perfekt till hundra procent. Jag tror att det är fel syn som man kan se, det finns sina bästa och dåliga säkert det finns.(...) Jag tycker att egentligen att om man bodde i hemlandet det var bättre för att det saknas andra grejer som det kunde vara att umgås med sina släktingar sådär och man skulle inte vara beroende till att hela tiden vara med varandra.”

5:3:4 Det ideala äktenskapet

Tre av intervjupersonerna beskriver ett bra äktenskap som ett äktenskap med respekt. Respekten är viktig och ska vara ömsesidig menar dem. Ett äktenskap utan respekt, är ett äktenskap som inte kommer att hålla i längden, menar dem. Man måste kunna respektera varandra för att kunna leva med varandra. En av intervjupersonerna tycker att ett bra äktenskap inte ska grundas så mycket i yta, utan ska handla om två personer som ska lära känna varandras personligheter. Hur personkemin stämmer tycker hon är viktigt.

Samtliga intervjupersonerna tror inte något vidare på kärlek och anser att kärleksäktenskap inte grundar sig på ett så kallad "bra äktenskap". En intervjuperson menar att kärleken är jätteviktig och ser nästan bara fördelar med kärleksäktenskap. Hon tycker även att hon har mycket kärlek i sitt äktenskap och upplever att hon också har ett bra äktenskap medan de andra intervjupersonerna menar att de har fungerande äktenskap men inte lika mycket kärlek.

På frågan om vilka karaktärsdrag intervjupersonerna skulle vilja att deras partners ska ha, så säger två av dem att utbildningen är väldigt viktig medan de två andra menar att respekten är viktig. Alla fyra intervjupersoner beskriver sina äktenskap som bra och att deras partners behandlar dem med den respekt som de kräver. De är alltså mer eller mindre är nöjda med deras äktenskap.

5:4 TEMA 2 – Synen på arrangerade äktenskap

5:4:1 Tillvägagångssättet i ett arrangerat äktenskap

Intervjuperson 1:

Ip berättar hur ett arrangerat äktenskap går till i praktiken och gåvorna man får i samband med ett sådant äktenskap.

"Ja, det är killen tillsammans med sina föräldrar och släktingar som går hem till tjejen som han vill gifta sig med, familjen ber om hennes hand. Om tjejen säger ja, då får hon säga vad hon vill ha från killen, t.ex. guld. Det är fortfarande så att även om man gifter sig av kärlek att man får gåvor vid äktenskapet, t.ex. guldhalsband, guldarmband. Om killens familj är rik så spelar det ingen roll för de men om de är fattiga eller medelklass kan man diskutera och säga att det är för mycket och komma fram till en lösning. Om föräldrarna verkligen vill ge sin dotter till killen går det oftast bra till sist. Ibland är deras krav mycket i början, sedan kan det bli mycket mindre."

Intervjuperson 2:

Ip förklarar vad ett arrangerat äktenskap innebär för henne.

"För mig är det goda råd från de äldre som har sett mer än vad jag har sett, upplevt mer än vad jag har upplevt och känner till förhållande bland människor mer än vad jag har varit med om. Det är alltså erfarenheten som jag ser i ett arrangerat äktenskap."

På frågan hur ett arrangerat äktenskap går till i praktiken, så svarar hon såhär:

"Ja, det kan ju vara någon släkting som tycker att två personer passar varandra. Det kan också vara att någon som har hört om någon och som tycker att den verkar passa mitt barn. Nu är det tråkiga i min kultur, måste jag säga att det är bara killen som friar till tjejen. Och det tycker jag är så fel, så fel, så fel. (...) Om han inte har tagit kontakt med henne innan då, så är det ju så att familjen rekommenderar en flicka för pojken om han tycker att det är lämpligt. Det är vanligast idag då. Förut fick man inte ens se ett kort på sin partner förrän man träffades på bröllopsnatten. Men idag får han se henne på något sett då, kanske ett kort,

kanske per telefon, kanske att familjen går dit och friar med pojken. Eller bara går och tittar på flickan och så får flickans familj tänka, kanske någon dag, eller någon vecka. Det beror på vilket förhållande den här flickans familj har till den här pojkens familj. Om de har behov av att kolla runt lite och det är också väldigt vanligt, att man kollar runt med pojkens grannar och pojkens släktingar, om han är lämplig o.s.v. Sen så tackar de ja eller nej, tackar de nej så är det bara att gå vidare. Tackar de ja då är det givet med en förlovning.”

Intervjuperson 3:

Ip förklarar innebörden av ett arrangerat äktenskap och berättar vidare hur ett arrangerat äktenskap går till i Bangladesh.

”Arrangerade äktenskap betyder att en kille frågar sin familj om att de ska hitta en bra tjej åt honom som han kan gifta sig med (...) men det finns inget som är tvång. Båda familjerna visar intresse och sedan måste de träffa varandra innan de vuxna går vidare. Vi har inte i Bangladesh arrangerade äktenskap längre, vi har arrangerade träff. Det påminner lite om den amerikanska tv-programmet ’The Bachelor’, sådana har vi. Killarna anordnar en fest, där det kommer att finnas tjejer. Killarna och tjejerna vet att det kommer att finnas killar och tjejer där. Om de blir intresserade så går de fram till varandra och frågar och så... efteråt ingriper vuxna.”

På frågan om man får gåvor i samband med äktenskapets ingående svarar ip:

”Det är man inte tvungen till, man ger gåvorna frivilligt. Men killen måste ge ett smycke, det är symbolisk men om de inte kan så kan de inte, det beror på hur familjen har det ekonomiskt sätt, det är frivilligt alltså.”

Intervjuperson 4:

Ip beskriver vad ett arrangerat äktenskap innebär för henne och hur det går till i Iran.

”Där i Iran folk är mest tvungna att göra så. Det är inte så lätt man ska ha pojkvän där. Fast man har, det är många som har pojkvän i smyg och kanske de träffas och sådär. Men jag tycker inte att det kommer i framtiden, det försvinner mer och mer. Det är säkert att två unga dem ska gilla varandra när dem gifter sig. Men samtidigt jag tycker att det är fel att man börjar i tidigt ålder, man ska vara mogen att börja tänka och genom samhället man känner någon som man tycker att det passar bra, man umgås lite mer i fritid och sådär. I Iran det är såhär om man har pojke, alltså en pojke vill gifta sig. Om det är riktig arrangerat äktenskap som tradition som brukar om man är mogen, man klarar sig ekonomi och man har jobb och sådär. Eller att föräldrar pratar med sina barn och säger att det är dags att gifta sig. (...) Kanske från hans sida det är okej och sen föräldrarna helt enkelt genom bekant eller släkting dem känner någon bra och fin tjej, dom går mycket efter utseende.”

Ip berättar vidare att pengar har en stor del med arrangerade äktenskap i Iran, så kallade hemgift.

”I Iran när dem gifter sig, det är allt pengar som rör sig när man gifter sig, det är från pojkens sida. Och sen från flickans sida dem brukar föräldrar att långt tillbaka skaffa tillbaka, hemgift som deras barn ska ha när dem gifter sig. Sen dom pratar hur ska dem gifta sig och sådär. Sen det finns också en sak i Iran, att man brukar bestämma en viss summa. Om någon gång i framtiden de ska skilja sig.”

5:4:2 Fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap

Intervjuperson 1:

Ip beskriver fördelarna respektive nackdelarna med arrangerade äktenskap och menar att nackdelarna väger mer än fördelarna.

”(...) Jag tycker att det är en gammaldags modell av äktenskapet. Fördelar som jag vet är kanske för föräldrarna. I våra hemländer, i Mellanöstern har det varit sedan länge funnits arrangerade äktenskap och det var mest föräldrarna som tyckte att det var bra. Killen som de väljer är jättebra, det kan bara vara det som är fördelen. (...) Jag känner många, mina elevers mammor, kompisar och kollegor som har varit med om ett sådant giftermål. Därför vet jag att det finns många nackdelar med det. Först och främst är det parterna som då är främmande för varandra när det gifter sig med varandra, de känner ju inte varandra vilket inte är bra. De har kanske helt olika intressen och helt olika åsikter när det gäller nästan allt, då blir det väldigt svårt att leva med varandra. Sedan uppstår det många problem. Det finns också de som hittar kärleken när det gifter sig direkt, utan att lära känna varandra, de hittar varandra, de förstår varandra. Om man har respekt och man börjar tycka om varandra då tycker jag att det går bra.”

Intervjuperson 2:

Ip beskriver fördelarna och nackdelarna med arrangerade äktenskap och menar att det är fördelarna som överväger.

”Alltså fördelarna är ju den här erfarenheten familjen bär på eller föräldrarna och släktingarna bär på. (...) För min familj visste mer om hans familj om vad jag någonsin skulle kunna veta. Och tänker man att äpplet inte faller långt från trädet så ska man gå till pojkens familj och titta på pojkens morbröder, pappa, farbröder, andra bröder. Då får man en rätt så bra bild på pojken. Sen kan det alltid finnas undantag, det ska man aldrig komma ifrån. Men det är väldigt vanligt att man brås på de andra i familjen och släkten. Och den erfarenheten bär faktiskt föräldrar och släktingar på som inte jag kan se, för det jag ser som i ett arrangerat äktenskap så ser jag bara grabben i sig eller tjejen. Så ser jag bara utseendet, figuren o.s.v. eller kanske andra förutsättningar som är eftertraktade t.ex. över kontinenter o.s.v. Och det ser inte jag som tonåring (...) Det kan vara både en fördel och nackdel. Och nackdelen kan ju vara att jag kanske inte vågar säga, det beror på vilken roll jag har i min familj. Jag kanske inte vågar säga emot min pappa, jag kanske älskar honom så pass mycket att jag tycker att han förtjänar ett sådant beslut som han är nöjd med. Och han kanske tycker

att det här är ett bar val för mig o.s.v. Det är en nackdel. Men det finns mer fördelar än nackdelar har jag sett av erfarenhet.”

Intervjuperson 3:

Ip beskriver fördelarna och nackdelarna med arrangerade äktenskap och menar att det har en viktig funktion när det gäller eventuella problem som kan uppstå mellan make och hustru.

”Det finns fördelar med arrangerade äktenskap, om tjejen har problem då finns det stöd från vuxna och familjerna. Om det t.ex. uppstår ett problem med mannen då får vuxna prata. Om det är arrangerad, då ställer både familjen upp för varandra, vilket är som en säkerhet. Det blir mindre skilsmässor också eftersom man har deras stöd för att lösa problemen, de försöker hålla ihop familjen och så. Med arrangerade äktenskap är det kanske säkrare med vuxna runt omkring som stöttar. Nackdelen kan vara att man kanske tvingar barnen, men jag vet inga mer nackdelar.”

Intervjuperson 4:

Ip berättar om fördelarna och nackdelarna kring ett arrangerat äktenskap och beskriver det mest som en nackdel.

”Fördel just den tiden det kanske inte så mycket fördel just att de två ungarna dem ska hitta varandra själva. Men i Iran den system de har, det finns ingen annan möjlighet. Fast det finns många som går i universitet de hittar själv varandra. Dem går i skolan och sådär, i universitet. Men för de andra jag kan tänka mig att det kommer att finnas kvar jättelänge i byar och dem där, som det blir sådär. Men det är ingen fördel, det finns ingen fördel. Mest man måste hitta fel alltså. Jag kan beskriva som nackdel helt enkelt.”

5:4:3 Synen på arrangerade äktenskap

Tre av intervjupersonerna förklarar att hemgift är något som brukar ingår i arrangerade äktenskap, det vill säga smycken som maken ger i gåva till hustrun. Intervjupersonerna menar att det är en kultur som de har i sina hemländer.

På frågan om det finns fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap så tycker två av intervjupersonerna att det är fördelarna som överväger och resterande två anser att det är mest nackdelar med arrangerade äktenskap.

Fördelarna med arrangerade äktenskap kan vara den erfarenheten som familjerna bär på. De har alltså mer kunskap än vad man själv har och därför borde man lyssna på de goda råden. Nackdelarna med arrangerade äktenskap kan vara att barnet kanske inte vågar säga emot sina föräldrar för att man älskar dem så pass mycket eller att man tvingar barnen till något de inte vill.

5:5 TEMA 3 – Föräldrars roll i arrangerade äktenskap

5:5:1 Allmänna faktorer som är av betydelse

Intervjuperson 1:

Ip beskriver det som oftast brukar vara av vikt för föräldrarna när de ska välja äktenskapspartners åt sina barn:

”Förut tänkte man på utbildning, väluppfostrat partner ska det vara, vilken släkt han kom ifrån. Om man inte kände familjen, då gick man runt och frågade folk hur den här familjen är, om de har ett dåligt rykte eller ett bra rykte och vissa familjer tänker på hur rik man är men det är inte så många som tänker på det idag. Väluppfostrat först och främst och sedan utbildning kanske... De ser personen och tänker att han är snäll, han kanske är utbildad och duktig och så, då tycker de att han är det bästa för barnet, att han är lämplig. Det är kanske bra om han är lite rik för det är männen som ska köpa allt i hemmet också hos oss, det är männen som köper t.ex. möbler och allt möjligt till hemmet. Han ska kunna försörja... det här var då, nu är det både mannen och kvinnan som jobbar och försörjer tillsammans.”

På frågan om ip skulle kunna välja äktenskapspartner åt sina barn svarar hon:

”Det skulle jag inte kunna tänka mig... jag kanske ska hjälpa till om det finns 2-3 stycken som är bra, vilken tycker du, då kan jag bara säga min åsikt, inte tvinga barnen. Det går inte som förut, för att det är andra förhållanden nu.”

Ip beskriver faktorer som hon själv tycker är viktigt när det gäller egna barn:

”Samma religion och samma tradition tycker jag är viktigt och kommer från samma land... först och främst är det för mig själv, om han kommer från samma land, då kan vi kommunicera bättre tycker jag eftersom jag inte är född i Sverige så tänker jag på språket och sedan för barnen också, då blir det lättare att lära barnen en tradition och en kultur hemma istället för att det blir två olika kulturer och två olika språk. Det blir kulturkrock.”

Vid frågan på hur ip skulle reagera om hennes barn valde att gifta sig med någon som inte har samma religion, tradition och kommer från samma land svarar ip:

”Det blir inte så roligt för mig ärligt talat, jag vill inte välja åt de men jag vill också att det ska vara från mitt land och samma kultur. Jag har helt förståelse för om de skulle välja någon annan. Självklart om de vill gifta sig med en sådan, då ska jag stötta de, det är ingen idé att stå emot de (...) jag säger inte att jag ska bestämma vem min dotter ska gifta sig med men det är bra om hon lyssnar på mig.”

Intervjuperson 2:

Ip förklarar vilka faktorer som har en påverkan vid föräldrarnas val av partner.

”Idag, är det nog tyvärr väldigt mycket ekonomin som avgör. Är det en familj som har råd och ställa till med ett stort bröllop, är det en familj som har gått med på att köpa guld och bra äktenskapsförord o.s.v. Det är väldigt få, det finns, men det är väldigt få som söker efter en lite religiös eller lite traditionell eller kulturell grabb eller tjej till sina barn.”

På frågan vilka faktorer som hade spelat roll för ip, så svarar hon:

”Religion. Jag har alltid sagt själv också som tonåring men även också till mina barn att det viktiga är att de är muslimer sen bryr jag mig inte ett dugg om var de kommer ifrån. (...) För det är lättare att jag som individ, och då tänker jag på min son eller dotter, om jag som individ har utgått ifrån att personen ska vara muslim då har jag lagt ifrån mig min kulturella religion, då har jag bara den rena religionen. Då har man en gemensam grund att utgå ifrån, för då står man på samma plattform. Men har man inte religionen att ty sig till då har man bara kulturen, då krockar det. Krockar det inte i början så krockar det vid barnuppfostran. Det är alltid någonstans det bryts. Men har man ett gemensamt utgångsläge, vilket religionen är ett väldigt bra, stabilt fundament att stå på, så är det lätt. Det är den enda viktiga faktorn för mig. Inget annat är väsentligt. Varken språk, kultur, land, spelar ingen roll.”

Intervjuperson 3:

Ip beskriver den viktigaste faktorn som hon tycker är av betydelse vid äktenskapets ingående både när det gäller som en allmän faktor men även som hon skulle ta hänsyn till vid sina barns giftermål.

”Ekonomi påverkar inte så mycket, det kan man tjäna själva men religionen är jätteviktig. Det enda krav är religionen, han ska vara muslim. Min kusin gifte sig med en skott i England, han har bytt religion, han är muslim, vi sa det, hon tyckte väldigt mycket om honom, de pluggade tillsammans, och presenterade honom. Min moster frågade 'vad ska vi göra', så familj kommer in, så jag sa, fråga honom om han ville byta religion, men hon sagt till honom också, om han är kär i henne, så det enda sak han måste göra, det enda krav, han ska vara muslim. En muslim tjej ska gifta sig med en muslim, det är det som är kravet.”

Intervjuperson 4:

Ip beskriver vilka faktorer som spelar roll när man ska gifta sig och de faktorer som hon själv skulle ta hänsyn till vid hennes barns giftermål.

”Inte samma land, jag sa till dem att det bara att dem ska välja själva. Men det är viktigt för mig att den person har bra utbildning, jag tycker att det är bra start att leva. Om man har ingen utbildning eller ingen jobb och så, det kommer inte lyckas heller. Jag vill gärna att dem gärna hittar själv, det spelar ingen roll från vilket land dem kommer.”

5.5:2 Den egna påverkan vid barnens giftermål

Intervjuperson 2:

Ip förklarar vilken påverkan hon själv hade vid hennes dotters giftermål:

”Hon skulle nog säga att jag inte hade någon påverkan alls och jag skulle nog säga att jag påverkade henne fullt ut (skratt). (...) För jag tyckte att det var en mycket lämplig partner för min dotter och det hoppas jag att jag inte att jag ångrar (...).”

Ip berättar vidare hur hennes dotter träffades sin make och hur de gifte sig:

”De kom faktiskt och friade en sommar när vi var därnere, så friade de. Och då sa jag att jag inte ville att hon blir påverkad för hon är för ung för att höra det här och det är för tidigt. Ni får vänta tills hon är så pass mogen. (...) Strax innan vi skulle åka till Turkiet, så sa jag att nu får de bestämma sig. För när vi kommer dit då ska allting vara klart, då ska de ha friat till dina farföräldrar, det är också en tradition jag tycker om. Och sen får de komma och fria dagen efter att vi kommer. Så var det. Frågar du henne, så påverkade jag inte alls. Frågar du mig, så styrde jag allt(skratt).”

Intervjuperson 3:

På frågan om hur stor hennes påverkan skulle vara vid barnens giftermål svarar hon:

”Ingenting, jag inte är uppfostrat så... ingen av mina syskon heller, mina föräldrar är väldigt liberal.”

Ip berättar hur hennes dotter gifte sig:

”Hon träffade sin man på en arrangerad fest, där bytte de telefonnummer. Hon frågade oss om hon fick prata med den här killen. I mitt hemland, är det så att det inte är kvinnorna som tar första steget, det är mannen som tar första steget. Sedan så hade de telefonkontakt ett år, sedan gick hon vidare genom att träffa honom. Vi tittade på familjen, om det är en bra familj... hon träffade honom en gång när hon åkte dit.”

Intervjuperson 4:

Ip berättar vilken inverkan hon skulle ha vid hennes barns giftermål:

”Jag ska inte säga nej. Jag ska bara säga enda gången nej, om det var inte lämplig person alltså helt enkelt.”

5:5:3 Faktorer som är av betydelse

Alla intervjupersoner förutom en, tycker att religionen spelar roll när det kommer till frågan om vad som är av betydelse vid deras barns giftermål. Om man har samma religion så har man samma grund att stå på från början, och det i sin tur leder till ett äktenskap som kan hålla i längden. Vilket land man kommer ifrån och vilken kultur man har spelar inte lika stor roll. Utbildning var en annan faktor som spelar roll vid val av partner. Intervjuperson två och tre menar att ekonomin är en faktor som inte har lika stor betydelse.

Samtliga intervjupersoner skulle inte kunna tänka sig att påverka barnen vid deras giftermål men menar samtidigt att de ändå vill ha en talan och säga vad de tycker om deras barns partner. En intervjuperson tycker att hon har haft en viss påverkan vid sitt barns giftermål men att barnet inte ser det på samma sätt som henne.

5:6 TEMA 4 – Intervjupersonernas eget äktenskap

5:6:1 Kärleksbaserad/arrangerat äktenskap

Intervjuperson 1:

Ip berättar hur hon träffade sin make och om det var kärleksbaserad eller inte:

”Mitt äktenskap har varit arrangerat men inte sådär som många kanske skulle tro, att föräldrarna väljer en och tvingar tjejen. För mig har det inte varit så men det har inte heller funnits någon kärlek innan mitt äktenskap heller. Det har kommit flera killar och bett om min hand, en av dem var min man som jag sa ja till. Det fanns ingen som skulle tvinga mig till att gifta mig med någon som jag inte ville, jag ville själv. Självklart har jag träffat honom innan äktenskapet några gånger men det var inte baserat på kärlek, det vill säga att jag och han var kära i varandra innan. Nej, de kom och bad om min hand och sedan träffade jag honom några gånger innan för att veta om jag vill gifta mig med honom och om han är den rätte eller inte. Efteråt sa jag ja till ett äktenskap med honom. Man kan inte säga att det var exakt arrangerat eftersom det var jag själv som bestämde att jag ville ha honom.”

Ip berättar hur stor inverkan familjen hade på hennes äktenskap:

”Inte så mycket faktiskt, jag kommer ihåg att min mamma kom till mig och sa att den här familjen har kommit till oss och ber om din hand, jag var tredje barnet, jag tänkte att de andra systrarna skulle gifta sig först men det var mig de var intresserade av. Då sa min mamma du får bestämma själv men jag tycker att det är en bra kille men det är upp till dig om du säger ja eller nej.”

På frågan om ip:s föräldrar hade samma inställning till arrangerade äktenskap som hon själv berättar hon:

”Ja, kanske... man kanske ville också hitta någon och bli kär men det var samhället då som inte lät en. Om man var kär i någon och folk visste om det då pratades det illa om den personen och man ville inte bli en sådan. Då kunde man få ett dåligt rykte, folk kunde säga att man är en dålig tjej. Om en tjej blev kär i en kille som hon sedan gifte sig med och det gick dåligt kunde folk då tänka 'se hur det gick för henne, hon var ju en sådan tjej tidigare'. Man ville inte bli en sådan.”

Intervjuperson 2:

Ip beskriver sitt eget äktenskap och berättar om det var arrangerat eller inte:

”Min man och jag träffades i Tyskland och sedan så åkte vi ner, alltså jag åkte ju på semester då, sen så åkte han också till Turkiet. Sedan så friade han och så var jag lite tveksam. Och då kom jag till Sverige och så ringde han och han var i Tyskland och jag var här när vi förlovade oss. Så min pappa tyckte inte om det. Och det här var för tjugotvå år sen, så det är väldigt ovanligt. (...) Man kan väl säga att det var delvis arrangerat, kärlek var det inte. Varken han eller jag var kära utan vi tyckte att det här var ett bra val och för honom var det ett bra val och för mig var det ett bra val och han ville att jag skulle flytta till Tyskland och jag var ju inte klar med min utbildning så jag ville tillbaka hit o.s.v. Rent generellt hur vårt äktenskap har varit, det har vart mycket stormigt måste jag säga. För jag är en mycket stark kvinna och det är däremot ovanligt och det var väl det som pappa tyckte att det var väl inte många män som skulle klara mig (skratt), det var så han tänkte. För jag är mycket stark, jag kan kämpa in i döden för det jag vill och jag kan förändra en människa väldigt lätt.”

Ip berättar hur stor inverkan hennes familj hade på hennes äktenskap.

”Om jag nu skulle tänka tillbaka på vad min far sa till mig när jag bestämde mig för den här mannen. Han hade ju väldigt mycket synpunkter men ingen inverkan. För jag gjorde ju ändå som jag ville. Han hade fruktansvärt många synpunkter. Jag var förlovad i ett och ett halvt år och det gick inte en dag utan att han hade synpunkter på mitt val. Men ingen inverkan eftersom jag inte tog notis om det. (...) Jag hade en väldigt frigjord uppfostran. Det var väldigt mycket fritt jag fick göra men å andra sidan var min pappa väldigt religiös. Det var till min fördel, för honom var jag lika mycket värd som mina bröder. Jag hade lika förutsättningar som dem o.s.v. Pappa trodde inte på arrangerat äktenskap, utan jag gifte mig faktiskt med min man mot min pappas vilja. Så han kämpade in i det sista, men jag sa att jag känner mig så pass mogen att jag själv kan välja vilken man jag vill gifta mig med.”

Intervjuperson 3:

Ip berättar hur det gick till när hon gifte sig:

”Jag upplever nu att när jag ser ”The Batchelor” på TV, det påminner om när jag var ung, jag har träffat många killar, den är snygg och den är snäll, jag vill inte... och säga till föräldrarna, jag tycker inte om det, de respekterar det(...). De tyckte att han var en bra kille men de tänkte också mycket på hur hans familj var (...) De undersökte allting och sedan sa de att det var okej. Vi kom överens tillsammans, men det var mitt önskemål, inte deras. Man tvingar inte... det enda kravet som vi har är flickorna ska vara oskulder, det är ett mycket viktigt krav. Det är så i hela Bangladesh.”

På frågan om hur stor påverkan familjen hade på hennes äktenskap svarar hon:

”Ingenting...”

Ip klargör om hennes äktenskap var kärleksbaserad eller arrangerad:

”När jag växte upp i Bangladesh visste jag att jag förr eller senare måste gifta mig, en kvinna kan inte leva ensam. Äktenskapet är jätteviktigt i Bangladesh, man måste ha en bra partner för att bilda sin egen familj. Sedan så träffade jag honom och frågade honom, det var en arrangerad fest, vi träffades där, sedan så pratade föräldrarna. I början när jag träffade honom fanns det ingen kärlek, vi bygger kärleken efteråt i Bangladesh och så var det för mig också.”

Intervjuperson 4:

Ip beskriver sitt eget äktenskap och förklarar om det var arrangerat eller inte och hur hon och hennes man träffades:

”Jag fick bestämma själv. För att det var som jag sa att i Iran när man är tjej i Iran och bor hemma med sin mamma och pappa det kommer folk som tycker att det är bra den här tjejen att gifta sig med min pojke och så där. Det är vanligt att folk knackar på dörren, men när jag sa att jag vill inte dem accepterade. Dem frågade att den och den vill. (...) Jag kände honom helt enkelt och sa att jag vill gifta mig med honom och dem sa okej och pratade och så.”

Ip förklarar vidare hur stor inverkan hennes familj hade på hennes äktenskap.

”(...) Mitt äktenskap jag bestämde själv och de accepterade det. (...) Jag har tur att jag hade sån föräldrar som accepterade. Mina skulle acceptera den jag valde eftersom annars det skulle bli problem. Men som jag sa det är många som inte accepterar, det blir bråk.”

5:6:2 Intervjupersonernas eget äktenskap

Alla intervjupersoner menade att deras äktenskap inte var så arrangerat och att familjen och föräldrarna inte hade så stor inverkan i deras val av partner. Intervjupersonerna menar att de fick välja deras partners själva.

Intervjuperson ett förklarar att hon hade vissa partners att välja mellan. Hennes äktenskap var arrangerat men inte på så sätt att hon blev tvingad till att gifta sig. Intervjuperson två menar att hon träffade sin man på egen hand. Intervjuperson tre säger att hon var på en arrangerad fest när hon träffade sin man. Fjärde intervjupersonen säger att hon fick välja sin partner själv men säger också däremot att hennes föräldrar skulle acceptera äktenskapet annars skulle det bli ett problem.

Intervjupersonernas berättelser om hur de träffade sina partners skiljde sig ganska mycket men däremot så sammanföll deras åsikter om ifall det var arrangerat eller inte, då alla intervjupersoner var rätt så överens om att deras äktenskap inte var arrangerade.

5:7 TEMA 5 – Synen på den svenska kulturens påverkan kring äktenskapet

5:7:1 Skillnaden mellan äktenskap i hemlandet och i Sverige

Intervjuperson 1:

Ip beskriver skillnaden mellan synen på äktenskap i hemlandet och Sverige:

”I mitt hemland så ser man på äktenskap sådär, när man gifter sig då ska man leva hela livet tillsammans med varandra man ska tycka om varandra livet ut, hjälpa varandra men här i Sverige, så ser jag och hör jag i TV och sådant, att evig kärlek och sådant är struntprat. Jag har t.o.m. hört sådana som är gifta som säger ’tänk om du blir kär i någon nu, vad gör du?’. För mig, så kan jag inte bli kär i någon, jag är ju gift. När skiljer mig, okej, då kan jag bli kär, jag vill inte vara otrogen mot min man, och han ska vara trogen mot mig. Skillnaden är det här, när man är gift då är man gift med varandra, då ska man inte tänka på någon annan, inte kvinnan, inte mannen heller. Här är det vanligare att man bli kär i andra och kanske lämnar en bra man eller en bra hustru bara för att ha blivit kär i en annan, det är så.”

Intervjuperson 2:

Ip förklarar skillnaden mellan synen på äktenskap i hemlandet och i Sverige.

”Det finns en stor skillnad. Anledningen till den största skillnaden är den ekonomiska biten, kvinnan är inte ekonomiskt bunden vid maken här, det gör att äktenskapet inte är lika bindande. Och där nere så har inte kvinnan den ekonomiska möjligheten att slita sig från sitt äktenskap för då har hon ingen försörjning kvar, då måste hon tillbaka till föräldrahemmet och där kommer hon att bli en slagpåse som det är i min kultur. Vem ska försörja henne? Om hennes föräldrar går bort, vem ska stå för hennes försörjning? Har hon barn, så blir det ännu värre.”

Intervjuperson 3:

Ip berättar vad hon anser är skillnaden mellan äktenskapet i hemlandet och i Sverige:

”I Sverige är äktenskapet inte så viktigt, i Sverige så är det tillåtet, de är inte religiösa ... för oss, Bangladeshier är det viktigt med äktenskap, jag tror att det beror på religionen... Om man tänker på hur det var i Sverige förr så var det lika viktigt att bilda familj så som det är viktigt för oss idag.”

Intervjuperson 4:

Ip förklarar sina åsikter på vad hon anser är skillnaden mellan äktenskap i hemlandet och i Sverige.

”Här samtidigt jag ser den här eftersom jag har många arbetskamrater deras åsikter, jag ser inte på den från början att dem vill skilja sig, dem tror att dem kommer leva. Det är lättare för dem att gå sina andra vägar när dem nått till den här punkten att det går inte att fortsätta,

det är lättare för dom att acceptera att deras barn ska leva med någon andra föräldrar. För mig att mitt barn ska andra personer uppfostra mitt barn, det är jättesvårt att tänka mig. Men för dem det är lätt, det är därför dem väljer två veckor hit eller två veckor dit. Det är inte så märkvärdigt för dem.”

5:7:2 Förändringar av synen på äktenskapet i Sverige

Intervjuperson 1:

Ip skildrar hennes syn på äktenskapet och dess förändring i den svenska kulturen:

”Det är inte bara den svenska kulturen, det är också i mitt hemland som det har skett en förändring så det är väl det. Innan dess bodde vi i en diktatur, man fick inte se andra kulturer, man fick inte göra det. Man hade inte så mycket erfarenhet om vilken är bättre och kanske... men sedan efteråt blev det förändring, folk är mer öppna nu, både i Sverige och i mitt hemland, vilket påverkar en.”

Intervjuperson 2:

Ip berättar hur hennes syn på äktenskap har förändrats i den svenska kulturen:

”Det är klart att man påverkas av den miljö man befinner sig i. Om jag säger såhär, det höga antalet skilsmässor gör att jag tror mer och mer på arrangerade äktenskap, det är en faktor. Och anledningen till att jag inte tycker om arrangerade äktenskap till blindo är att man ska få en möjlighet till att ändå tycka som blivande.”

Intervjuperson 3:

På frågan om hennes syn på kärleksäktenskap blivit positivare i den svenska kulturen svarar ip:

”Nej, om man tycker om någon och säger att man är kär i första ögonkastet, jag tycker inte att man är kär då. När man är kär är man kär i personens utseende, det kallar jag inte att vara kär. Det som är viktigast är personens karaktär... sedan kan man bygga upp sin kärlek.”

Intervjuperson 4:

Ip berättar hur hennes syn på äktenskapet har förändrats i Sverige.

”(...) Just nu på min tanke det var inte samma sak, men jag kan tänka mig att jag har samma åsikt som jag hade för 20 år sedan för att jag hade den här åsikten när jag bodde i Iran också. Det har inte ändrats.”

5:7:3 Äktenskap i hemlandet och i Sverige

Intervjupersonerna säger att det finns en skillnad på äktenskapet i deras hemländer och i Sverige. Skillnaden är att i Sverige så tar man lättare på äktenskap och det inte är lika heligt. I Sverige är man inte lika religiös. Därför är det även lättare att skilja sig också.

Intervjupersonerna menar även att kärlek inte borde vara den främsta orsaken till varför man gifter sig. Det finns många andra saker som man bör tänka på vid ett giftermål som är viktigare.

På frågan om hur deras syn på äktenskap har förändrats i den svenska kulturen så svarar alla intervjupersoner förutom en, att de har påverkats av den svenska kulturen, mer eller mindre. Intervjuperson två menar att hennes synsätt har påverkats till att hon tror mer på arrangerade äktenskap eftersom det är så många skilsmässor nuförtiden. Intervjuperson fyra säger att hennes synsätt inte har påverkats alls i den svenska kulturen och att hon har samma åsikter nu som hon hade för tjugo år sedan i Iran.

6. ANALYS

I detta kapitel presenterar vi analysen, där den kvalitativa studiens resultat kopplas till de valda teoretiska perspektiven, det vill säga teorin om det patriarkaliska samhället och socialkonstruktivismen samt tidigare forskning.

6:1 Det ideala äktenskapet

I intervjupersonernas utsagor framkommer att respekten som hustru och hennes make ska ha gentemot varandra är det viktigaste i ett äktenskap. Intervjupersonerna anser att man ska respektera varandras olika åsikter. Hänvisning till den heliga skriften, Koranen, ger en särskild tyngd åt deras åsikter, eftersom intervjupersonerna är troende muslimer. Ömsesidig respekt och ansvar för varandra är grunden i ett förhållande, har man inte respekten kvar så finns det inget att vara kvar för i ett förhållande. Med respekt löser sig det mesta, hävdar intervjupersonerna.

Eftersom intervjupersonerna talar om att respekten är det viktigaste i ett äktenskap och eftersom de hävdar att deras egna äktenskap är mycket bra, kan man förmoda att deras äktenskap baseras på respekt. Utgår man från den kommunikation som sker mellan intervjupersonerna och deras makar, kan man analysera de budskap som förmedlas i denna kommunikation. (Här anknyter uppsatsförfattarna till symbolisk interaktionism och social konstruktionism, Helkama, Myllyniemi & Liebkind, 2000) Genom att intervjupersonerna och deras makar tar på sig rollen som partners i ett äktenskap och kommunicerar med varandra, väljer de ut de ord, som är betydelsebärande. Genom rolltagandet är de ju medvetna om sig själva och därmed om sina egna behov samtidigt som de är medvetna om den andres. Respekt utgör i deras äktenskap ett grundläggande värde. Genom att medvetet använda ord som symboliserar respekt, markerar de sin grundläggande inställning till äktenskap. Samspelet mellan makarna gäller således inte enbart vardagliga händelser utan på det symboliska planet gäller samspelet att ge och få respekt. Genom kommunikation får respekten symbolisk innebörd. De har tillsammans lyckats komma överens om betydelsen av respekten i ett äktenskap. I samspelet emellan har de alltså kommit överens om en gemensam definition av äktenskap vars nödvändiga beståndsdel är respekt.

6:2 Synen på arrangerade äktenskap

Samtliga intervjupersoner beskrev hur ett arrangerat äktenskap går till i praktiken. Vanligen tar pojkens familj det första steget i så kallad arrangerade äktenskap. Initiativet till ett äktenskap kan ske från pojkens sida men även genom att hans föräldrar tar kontakt med den tilltänkta brudens föräldrar. Pojkens familj kan komma på besök för att titta på flickan, Familjer behöver inte känna varandra. Flickan kan väljas efter familjens och släktingars rekommendationer.

Samtliga intervjupersoner kommer ursprungligen från länder där arrangerade äktenskap vanligtvis brukar praktiseras. Alla har kunskap om fenomenet. Arrangerade äktenskap äger mestadels rum i kulturer som präglas av patriarkalisk livsstil. Intervjupersonerna är således uppfostrade i miljöer präglade av mäns makt över kvinnorna.

Enligt intervjupersonernas berättelser, tar att familjen/föräldrarna första steget utåt för att ett äktenskap ska komma till stånd. Samma fenomen beskriver Ahmadi (1998). Han menar att i

det traditionella patriarkala samhället träffas ofta män och kvinnor genom förmedling mellan familjerna. Till följd av detta känner föräldrarna sin delaktighet i den blivande familjen och spelar en viktig roll för de unga.

Genom att föräldrarna tillsammans med andra släktingar tar första steget till att äktenskapet bildas, kan man hävda att föräldrar fungerar som representanter utåt i externa relationer. (Jämför Ahmadis, 1998, begrepp om representation i externa relationer.).

En intervjuperson menar att i hennes kultur är det killen som friar till tjejen.

Ahmadi (1998) beskriver kultur och definierar begreppet som ”summan av genom livet inlärd traditioner...”. Författaren menar vidare att kultur är traditioner. (Ahmadi, 1998, s.147) Även Schlytter (2004) skriver om arrangerade äktenskap som ett traditionellt kulturmönster (Schlytter, 2004, s.36).

Om man kopplar Ahmadis tankar om kultur till arrangerade äktenskap, kan man se på fenomenet som genom livet inlärd tradition. Av intervjupersonen utsaga kan man förstå att denne betraktar arrangerade äktenskap som en del av hennes kultur.

Genom intervjupersonens berättelse kan man se på fenomenet som en kulturell företeelse som i sin tur har en traditionell förankring i hennes uppfostran.

I en annan intervju framkommer det att arrangerade äktenskap är ett fenomen som funnits länge i Mellanöstern. Här kan man dra paralleller till Ahmadis (1998) funderingar kring kultur som ett arv från omgivningen. Arvet får man genom att traditioner, normer och seder inmatas i människan från födseln (Ahmadi, 1998, s.147)

Om man utgår från att arrangerade äktenskap är kulturellt betingat, kan man förstå att fenomenet även är ett kulturellt arv från omgivningen. Intervjupersonen har möjligen känt människor som upplevt arrangerade äktenskap i hennes omgivning, av denna anledning är fenomenet inte obekant för henne. Arrangerade äktenskap har varit en del av hennes ursprungliga miljö. Av detta kan man därför förstå att det är ett kulturellt arv från hennes omgivning.

Intervjupersonerna berättade om fördelarna och nackdelarna med arrangerade äktenskap. Man kan här skilja på kortsiktigt och långsiktigt perspektiv. För det långsiktiga perspektivet står föräldragenerationen. De har större livserfarenhet och därmed kunskap om vilka faktorer stabiliserar äktenskap (gemensamma värderingar, liknande social position, bra ekonomi.) Eftersom skäkten har en aktiv roll i ett arrangerat äktenskap, brukar de också ge stöd i fall det uppstår konflikter mellan makarna.

Här finner vi en direkt koppling till Ahmadis (1998) beskrivning av patriarkatet. Det är viktigt för familjerna som lever efter denna livsstil att lösa problemen med de resurser som finns inom familjen eller släkten och ibland även med andra i omgivningen.

Intervjupersonen som ursprungligen kommer från Bangladesh, framhåller att fördelen med arrangerade äktenskap är just stödet från familjerna. Hennes utsaga kan ses i ljuset av Welchman & Hossain (2005) forskning. Författarna hävdar att i Bangladesh är det vanligt att flickor uppfostras i tron om att det är föräldrarna som *vet* bäst för henne.

Intervjupersoner framhäver fördelarna i de arrangerade äktenskapen därför att arrangemanget främjar stabilitet och varaktighet. Ett äktenskap är en livslång åtagande, hävdar de, medan kärlek kan komma och gå.

En intervjuperson berättar att arrangerade äktenskap är en modell som föräldrarna tycker är bra. En annan intervjuperson menar att arrangerade äktenskap är goda råd från de äldre som har upplevt mycket och som känner till förhållanden bland människor mer än henne själv. Det är alltså erfarenheten som är viktig. Arrangerade äktenskap kan även vara då en släkting tycker att två personer passar varandra. Detta kan kopplas till den gruppcentrerade ideologin som menar att människors relationer till varandra är viktigare än själva individen (Ahmadi, 1998, s.30). Erfarenheten som man tycker att de äldre har kan vara en skyldighet att tycka från de yngres sida. Om släkten anser att man passar ihop med en viss person, finns det kanske en sannolikhet att även om man inte vill genomgå ett äktenskap med denna person, ingår man ett äktenskap i alla fall. Detta, eftersom man anser att släktens åsikter är viktigare än det man känner själv. Det kan i sin tur bero på att man fått lära sig att de äldre kan mer, i och med detta, tror man att det de vet är också bättre och sant. För att inte skada den relation man har med släktingar i omgivningen, sätter man då relationen till de i första hand.

Nackdelen med arrangerade äktenskap kan vara att man inte vågar säga emot pappan, eftersom man älskar honom så mycket att flickan vill göra honom nöjd. Här ser man tydliga paralleller till Ahmadi (1998) tankar om gruppideologin. Författaren menar att relationerna mellan människor inom en grupp är viktiga. Att flickan inte vågar säga emot pappan, kan bero på att hon känner förpliktelse gentemot honom därför att han är en del av den grupp hon tillhör till. Denna grupp är viktig för flickan. Hon är därför rädd att bli utesluten från gruppen på grund av sin eventuella olydnad. Att sätta sig emot ett arrangerat äktenskap kan leda till att relationerna inom gruppen blir ostabila. Med andra ord, när flickan går med på ett arrangerat äktenskap, sätter hon gruppens behov och önskan framför sina egna. Här finns det också en koppling till flickans position inom det patriarkala familjestrukturen. Flickan *vågar* inte säga nej då hon måste anpassa sig till makthavare inom familjesystemet, det vill säga pappan. Undfallenhet kan grunda sig i det faktum att hennes rollposition inom familjestrukturen är låg.

6:3 Föräldrars resonemang kring arrangerade äktenskap

Samtliga intervjupersoner berättade om hur de tror föräldrar i allmänhet tänker när de ska välja äktenskapspartner åt sina barn. Den ekonomiska faktorn kan vara avgörande. Ahmadi (1998) menar att i patriarkala samhällen betalar mannen en viss summa pengar till kvinnans far för att gifta sig med henne. Föräldrarnas resonemang kring ekonomin präglas av patriarkatets syn på äktenskap och ekonomi. Förutom god ekonomisk ställning finns det också önskan om att barnens partner har en god utbildning.

Gemensamt för tre av intervjupersonerna är att de önskar att deras egna barns partners har samma religion som de själva, det vill säga att de är muslimer. Det viktigaste är att den eventuella partnern är muslim, resten är oväsentligt, hävdar de. Detta kan kopplas till Ahmadi (1998) tankar om kultur och religion. Religionen är en viktig faktor som påverkar olika traditioner och kulturer. Intervjupersonerna kommer från kulturer där religionen är en väsentlig del av kulturen. Eftersom intervjupersoner är troende muslimer, är religionen en viktig del av deras liv. De bejakar religiösa normer, de uppfostrade sina barn i respekt för dessa och vill att deras barn skall följa dessa normer vidare, till sina barn. Detta kan göras först och främst när barnens makar har samma kulturella bakgrund och religiös övertygelse. Detta förklarar varför intervjupersonerna önskar att barns partner ska vara muslimer.

I en av intervjupersonerna berättelse framkommer det att för hennes är det även viktigt att hennes barn gifter sig med personer som har samma traditionella bakgrund och härstammar från samma land. Detta argumenterar hon genom att säga att det annars finns en risk för kulturkrock. Ahmadi (1998) skriver att det är svårt att frigöra sig från alla de normer och traditioner som dominerar i en viss kultur om man fortsätter leva i det samhälle som man fötts i (Ahmadi, 1998, s.148). Den gruppcentrerade ideologin menar att människor är sociala varelser och relationer mellan människor är viktigare än själva individen (Ahmadi, 1998, s. 30).

Denna intervjuperson bor i en invandratät förort. Detta kan troligen påverka hennes syn på det egna barnets äktenskap. Hon har möjligen haft svårt att frigöra sig från de traditioner som finns i hennes kultur eftersom de är acceptabla där hon bor, eftersom hennes omgivning består av människor från samma kultur och bakgrund. Att önska alla dessa egenskaper hos det egna barnets partner är legitimt eftersom omgivningen möjligen påverkar och accepterar det. I och med detta har hon eventuellt haft svårt att frigöra sig från det tankesättet. Dessutom finns möjligen en risk att bli utstött från omgivningen som tillsammans finner en styrka i att umgås med människor från samma land, delar samma traditioner och talar samma språk. Man vill möjligen inte öppna sig för något nytt eftersom de ”traditionella” känns tryggt. Sammanhållningen man har inom gruppen kan komma till skada. Omgivningens acceptans är kanske viktigare, eftersom man värdesätter deras åsikter mer än det egna barnets. Relationerna man har till omgivningen är kanske av betydelsefull vikt.

I en annan intervjupersons berättelse kan man utläsa att för henne är det viktigast att hennes egna barns eventuella partners ska vara muslimer, religionen är avgörande. Hon poängterar även att kultur, tradition och etnicitet inte är väsentlig. Ahmadi (1998) menar att det inte finns oföränderliga kulturer. Kultur, traditioner och normer påverkas av en dynamisk historisk utveckling där vissa traditioner förtvinar och andra stärks (Ahmadi, 1998, s.148) För denna intervjuperson har det möjligen skett en förändring på hennes syn på kultur men även för andra som ingår i hennes kultur. Kulturbegreppet har kanske fått en annan innebörd i hennes omgivning. Traditionerna om kraven på barnens eventuella partner är inte av vikt längre. Därmed kan man säga att den ursprungliga traditionen förtvinats och en där andra kulturer är acceptabla stärkts.

6:4 Den svenska kulturens påverkan kring synen på äktenskap

En av intervjupersoner hävdade att äktenskapet i Sverige inte är så viktigt men att det är viktigt för Bangladeshier. Detta kan tolkas utifrån den tidigare forskningen Welchman & Hossain (2005), där det framgår att äktenskapet i Bangladesh ger individen högre status, då man får chansen att accepteras som vuxen och fullständig individ. Flickor är inlärd att ta sig an rollen som mor och fru. Dessa roller utgör en viktig beståndsdel av kvinnans identitet. Intervjupersonens syn på äktenskapet har förmodligen påverkats av den kulturella bakgrund som hon kommer från.

I en annan intervju lyfts fram att skillnad mellan äktenskapet i hemlandet och i Sverige grundar sig på att kvinnan inte är ekonomiskt bunden av mannen i Sverige medan i kvinnans hemland är kvinnan beroende av sin man eftersom han försörjer henne. När kvinnan får en ekonomisk oberoende position, blir äktenskap inte lika bindande. Samma tankegång framförs av Ahmadi (1998). Det är mannen som har familjens sociala och ekonomiska ansvar så länge kvinnan svarar för det obetalda arbetet i hemmet. När kvinnan får ett lönearbete utanför

familjekretsen och kommer därmed att bli delaktiga i familjeförsörjningen, får hon en högre position inom familjen. Det patriarkala familjemodellen anser att kvinnans huvuduppgift är att föda barn och ta hand om hemsysslorna. Roman (2004) påvisar att kvinnors förbättrade utbildningsmöjligheter och ökade förvärvsfrekvens resulterat i en demokratisering av relationen mellan makar i väst.

En intervjuperson vidhåller att hennes syn på äktenskapet har förändrats i Sverige. Eftersom hon inte visste hur det var i andra kulturer, kunde hon heller inte veta vilken modell av äktenskap var bäst. När hon nu kan göra denna jämförelse, hävdar hon att arrangerade äktenskap vinner i längden.

Ahmadi (1998) menar att nya traditioner skapas när människor öppnar sig mot andra kulturer. Intervjupersonen har förmodligen blivit påverkad av den svenska kulturen genom att hon deltagit i en kulturell inlärningsprocess, där hon fått se andra traditioner och normer. Hon har alltså öppnat sig för det nya.

7. SLUTDISKUSSION

7:1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien var att beskriva och belysa invandrarkvinnors syn på fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap. Studiens frågeställningar var:

- Hur ser kvinnorna på det ideala äktenskapet?
- Hur upplever kvinnorna att deras syn på arrangerade äktenskap har förändrats i samband med att de flyttat till en ny kultur?
- Hur resonerar kvinnorna om val av partner vid arrangerade äktenskap när de tänker på egna barns äktenskap?

7:2 Resultatdiskussion

Intervjupersonerna som deltog i studiens undersökning är för arrangerade äktenskap och ser främst fördelar med detta. Ingen av intervjupersonerna anser att de har blivit tvingade till äktenskap och menar att de själva har fått välja vem dem vill gifta sig med. De beskriver sig vara nöjda med sina äktenskap och tycker att respekten är viktig och är den främsta faktorn som bidrar till ett bra äktenskap.

I de länder som intervju personer kommer ifrån anses arrangerade äktenskap vara vanliga och riktiga, inte någon sällsynt avvikelse. Eftersom kvinnorna accepterar de normer som de varit uppfostrade i och försöker föra de vidare till sina barn, har de positiv syn till arrangerade äktenskap. En annan förklaring kan vara att de är nöjda med sina egna äktenskap. Uppsatsförfattarna anser att kvinnornas positiva syn på arrangerade äktenskap har bidragit till deras åsikter om att de själva inte blivit tvingade giftermål.

Arrangerade äktenskap är ett fenomen som angår *familjer*. Uppsatsförfattarna tror starkt på att det kan vara svårt för en person att säga "nej" till en friare om släkten rekommenderar denna. Genom att säga "nej" finns det en risk att man motsätter gruppens, det vill säga familjens önskemål. Det är viktigt att ha i åtanke att arrangerade äktenskap handlar om två grupper av familjer. Uppsatsförfattarna anser att om man är uppväxt i en kultur där familjen är viktig, borde medlemmarna i familjen vara beroende av varandra på ett eller annat vis. Med andra ord är relationerna väsentliga. Att motstå familjen i olika frågor, till exempel ett arrangerat äktenskap kan innebära utfrysning och utstötthet inom den egna familjen. Uppsatsförfattarna anser att det är samma sak som att trotsa sin egen familj. Att intervju personerna ser fördelar med arrangerade äktenskap kan bero på att omgivningen har en stor betydelse för de, därför är familjens åsikter avgörande.

Kvinnorna uppmärksammar skillnaderna mellan de svenska normerna för äktenskap och de som gäller i deras respektive hemländer. Kontakt med en annan kultur leder dock inte till anammande av de nya samlevnadsnormer, utan snarare förstärker acceptans för den syn på äktenskap som är typisk för deras ursprungliga kultur. Kvinnorna förklarar varför äktenskap i Sverige är mindre stabila, dels genom att de byggs på kärlek, som är en flyktig grund att bilda stabila förhållanden på, dels att kvinnor i deras hemländer oftast är mer beroende av mannens försörjning och därför är de även mer beroende av äktenskapet.

En av intervjupersonerna menar att hennes syn på äktenskap inte har ändrats och att hennes åsikter är detsamma som för tjugo år sedan i hemlandet. Uppsatsförfattarna anser att varje människas åsikter påverkas av det nya landets kultur och värderingar. Men anpassningen behöver inte innebära att man bejaktar det nya, utan tvärtom, det kan innebära att man starkare vidhåller egna traditioner och värderingar.

På samma sätt som intervjupersonerna bejaktar arrangerade äktenskap, spelar också religionen en central roll för dessa kvinnor. I dessa länder som kvinnorna kommer ifrån så har religionen en väldigt stor betydelse, hela samhället präglas av religionen. Kvinnorna följer denna tradition och förmedlar det till sina barn. En av faktorer som bidrar till traditionella mönstrens styrka är att intervjupersonerna bor i invandrartäta förorter, där religionen är en stark sammanhållande faktor.

Intervjupersonerna delade med sig sina åsikter och tankar kring önskemålen deras barn eventuella partners. De menar att de inte skulle tvinga sina egna barn till äktenskap. Gemensamt för kvinnorna är dock att barnens eventuella partner ska vara muslimer, detta anser de är en väsentlig faktor. Uppsatsförfattarna anser att detta kan bero på det faktum att intervjupersonerna är troende muslimer. I och med att religionen är en stor del av deras liv, är det givet att de vill föra över det till sina barn. Av denna anledning är det inte märkligt att de önskar att de egna barnens partner ska tro på samma religion.

En av intervjupersonerna menar att hon önskar att hennes barns partner ska vara av samma land, dela samma kultur och tradition. Uppsatsförfattarna anser att denna intervjuperson möjligen känner en rädsla för att öppna sig och lära känna en ny kultur. Hon håller sig strikt till sina egna landsmän som har mer gemensamt med henne än någon "utomstående". Uppsatsförfattarna tror att barnen i framtiden kommer att rikta sig på att träffa någon som har de kraven som föräldrarna ställer, för att göra de nöjda. Annars finns det möjligen en risk för att bli utstött inom den egna familjen, eftersom gemenskapen de har verkar vara stark.

I intervjupersonernas utsagor kan man förstå att kulturen en stark sammanhållande faktor. Samtliga intervjupersoner bor i invandrartäta förorter, där deras omgivning består av egna landsmän. Att man tillsammans har en gemensam kultur och religion skapar gränser och regler inom dem. En av intervjupersoner berättade att för henne spelar den kulturella härkomsten ingen roll vid det egna barnets giftermål. Uppsatsförfattarna anser att det kan bero på denne intervjuperson öppnat sig för en nya "kultur" efter att ha bott i Sverige i trettiofyra år. I hennes krets finns det en acceptans för det nya, både från hennes sida och från omgivningen. Uppsatsförfattarna anser detta är ett exempel på en ny kultur som fötts. Vi tycker dock att det är intresseväckande att de övriga kvinnorna inte alls blivit påverkade av majoritetskulturen i Sverige.

Uppsatsen fokuserade "arrangerade äktenskap" utan att det definierades på ett entydigt sätt. I stället för att förlitas på externa auktoriteter, valde vi att låta våra intervjupersoner komma till tals. Man kan se några tydliga avgränsningar: Ett arrangerat äktenskap är onekligen ett sådant äktenskap där föräldrarna helt och hållet bestämmer vilka partner skall gifta sig med varandra. En icke-arrangerat äktenskap är ett äktenskap där föräldrar lämnar helt valet av kommande partner åt sina barn.

Däremellan förekommer det ett antal mellanformer: 1/Flickan och pojken kan välja mellan några lämpliga kandidater som presenteras av föräldrarna 2/ Föräldrarna arrangerar att deras barn möter några unga män respektive kvinnor som anses vara lämpliga

äktenskapskandidater, men de unga får själva ta initiativet till eventuella möten 3/ Föräldrarna uttrycker sin åsikt om de unga män och kvinnor som deras barn umgås med och försöker påverka deras umgänge på detta sätt.

Bedömningar vad som är ett arrangerat äktenskap faller olika både mellan intervjupersonerna och mellan intervjupersonerna och uppsatsförfattarna. Exempelvis anser en av intervjupersonerna anser att hennes äktenskap inte var arrangerat då hon anser att när hon skulle gifta sig, så fick hon välja mellan 2-3 partner.

Uppsatsförfattarna däremot är av den åsikt att en sådan kontrollerad val av äktenskapspartner kan räknas som ett arrangerat äktenskap. En annan av intervjupersonerna berättade att hennes äktenskap inte heller var arrangerat men menar samtidigt att hennes föräldrar måste godkänna den hon skulle gifta sig med. Uppsatsförfattarna tycker däremot att det också är en form av arrangerat äktenskap som är under kontrollerade former, eftersom föräldrarna är involverade till en stor del och det i princip är de som ska avgöra om deras dotter ska gifta sig med en viss person eller inte.

Uppsatsförfattarna anser personligen att arrangerade äktenskap inte är den bästa formen av äktenskap. Det kan bero på att uppsatsförfattarna själva är födda och uppväxta i Sverige och har anpassat oss till den svenska kulturen på ett helt annat sätt än vad våra intervjupersoner har gjort. Uppsatsförfattarna anser att ett äktenskap ska bygga på kärlek, då två individer träffas på egen hand utan påtryckningar och rekommendationer från släkten. Arrangerade äktenskap bygger inte på kärlek och där ligger dess främsta nackdel, menar uppsatsförfattarna.

7:3 Metod

Uppsatsförfattarna valde att intervjua fyra invandrarkvinnor och därmed använda en kvalitativ metod. Valet av metod verkade mest rimligt eftersom uppsatsförfattarna ville ha beskrivningar av kvinnornas syn på fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap. Uppsatsförfattarna var intresserade på vilka värderingar och åsikter dessa kvinnor skulle ha och varför.

Fördelen med kvalitativ metod är att man får ta del av kvinnornas berättelser i detalj och möjligheten att kunna lyssna på vad de har för åsikter och tankar kring detta ämne. Att uppsatsförfattarna ursprungligen kommer från länder där arrangerade äktenskap praktiseras kan ha varit en faktor som bidragit till att intervjupersonerna inte har haft svårigheter att öppna sig och inte behövde gå i försvarsposition vad gäller kulturen och traditionerna som de har med sig. På så sätt kanske intervjupersonerna även känt att uppsatsförfattarna inte har varit dömande.

Dessa, första generationens invandrarkvinnor, besitter en unik kunskap. För att komma åt denna värdefulla kunskap så tycker uppsatsförfattarna att det är nödvändigt att använda en kvalitativ metod.

Vid sidan om en kvalitativ studie kunde det vara bra att genomföra en kvantitativ undersökning för att fastställa statistik om arrangerade äktenskap vilken enligt uppsatsförfattarnas kännedom saknas i Sverige. Som uppsatsförfattarna tidigare nämnt, har vi tagit kontaktat med migrationsverket för att få tag på gällande statistik för svenska förhållanden och arrangerade äktenskap – utan resultat.

7:4Förslag till fortsatt forskning

Uppsatsförfattarna tycker att det skulle vara intressant att göra en liknande studie kring invandarmän och deras syn på fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap. På det sättet skulle man kunna komma åt männens syn på det hela och vad de har för åsikter kring arrangerade äktenskap.

- Hur upplever män att det ideala äktenskapet ska vara?
- Hur upplever männen att deras syn på arrangerade äktenskap har förändrats i en ny kultur?
- Hur anser männen att man som förälder resonerar kring val av partner vid arrangerade äktenskap?

En undersökning med en grupp föräldrar och barn skulle också vara intressant att göra för att kunna få en bild av deras synsätt på arrangerade äktenskap.

- Vilken syn har föräldrar och deras barn om fördelarna respektive nackdelarna med arrangerade äktenskap?
- Hur sammanfaller deras syn och på vilket sätt skiljer den sig?
- Vad beror detta på?

Man skulle kunna analysera vidare detta utifrån en familjesystemteori som skulle vara relevant. Det skulle vara intressant att analysera hur föräldrarna påverkar barnen och tvärtom. Vilken betydelse familjen och nätverket skulle ha i frågan om påverkan.

8. REFERENSLISTA

8:1 Litteratur

- Ahmadi, N. (1998). *Ungdom, kulturmöten, identitet*. Stockholm: Liber.
- Att möta flickor och pojkar i starkt patriarkala familjer- teori och praktik*. Skriftserie 2005:3. Stockholm: Allmänna Barnhuset.
- Backman, J. (1997). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Bjereld, U., Demker, M., & Hinnfors, J. (2002). *Varför vetenskap?*. Lund: Studentlitteratur.
- Coontz, S. (2005). *Marriage, a history*. New York: Penguin Books
- Dannefjord, P. (1999). *Metod och problem - en inledning till sociologisk analys* (rapport, nr 1). Växjö: Växjö universitet, Institutionen för samhällsvetenskap.
- Davrishpour, M. (2004). *Invandrarkvinnor som bryter mönstret: hur maktförskjutningen inom iranska familjer i Sverige påverkar relationen*. Lund: Grahn's Tryckeri.
- Giddens, A. (2003). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Helkama, K., Myllyniemi, R., & Liebkind, K. (2000). *Socialpsykologi – en introduktion*. Karlshamn: Lagerblads Tryckeri AB.
- Khader, N. (1996). *Familjeliv och levnadsmönster bland mellanösterns muslimer*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, S. (2005). Kvalitativ metod- en introduktion. I Larsson, S., Lilja, J & Mannheimer, K. (red). *Forskningsmetoder i socialt arbete*. (s.91-128). Lund: Studentlitteratur
- Melby, K., Pylkkänen, A., Rosenbeck, B., & Wetterberg, C. (2006). *Inte ett ord om kärlek*. Stockholm: Makadam förlag.
- Ruth, J-E. (1991). Reliabilitets – och validitetsfrågan i kvantitativ respektive kvalitativ forskningstradition. I *Gerantologia*, vol. 5, no 4. Sid 277-290.
- Schlytter, A.(2004). *Rätten att själv få välja*. Lund: Studentlitteratur
- Starrin, B., & Svensson, P. (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.
- Statens Offentliga Utredningar (SOU) 2002:13. *Vår anhöriginvandring*. Delbetänkande a Anhörigkommittén. Stockholm: Justitiedepartementet.
- Swanberg, L-K. (2003). *Hedersmordet på Pela*. Stockholm: Bokförlaget DN.

Roman, C. (2004). *Familjen i det moderna*. Lund: Wallin & Dalholm Boktryckeri AB.

Yaz, S. (2006). *Invandrarflickors syn på arrangerade äktenskap*. (C-uppsats). Stockholm: Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete.

Welchman, L., & Hossain, S. (2005). *Honour- crimes, paradigms and violence against women*. New York: Zed Books

8:2 Övrig litteratur

Encyclopedia of sociology. (1992). New York: Macmillan Publishing.

8:3 Elektroniska källor

Wikipedia – den fria encyklopedin. (2006). Sökning på begreppet kultur. URL: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Kultur> Besökt (28/11-2006)

Wikipedia – den fria encyklopedin. (2006). Sökning på begreppet invandrare. URL: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Invandrare> Besökt (28/11-2006)

Eniros hemsida. (2006). Sökning på begreppet invandrare. URL: http://www.eniro.se/uppslagsverk/sok.chtml?t_word=invandrare Besökt (28/11-2006)

Wikipedia – den fria encyklopedin. (2006). Sökning på begreppet äktenskap. URL: <http://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%84ktenskap> Besökt (28/11-2006)

Wikipedia – den fria encyklopedin. (2006) Sökning på begreppet heder. URL: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Heder> Besökt (28/11-2006)

Aftonbladet. (2006). Artikel –äktenskapet är en affärsuppställning mellan två familjer. URL: <http://www.aftonbladet.se/vss/kvinna/story/0,2789,765515,00.html> Besökt (1/11-2006)

Infovoice hemsida. (2007). Information om validitet och reliabilitet. URL: <http://www.infovoice.se/fou/bok/10000035.htm> Besökt (1/1-2007)

9. BILAGA 1 – INTERVJUGUIDE

Inledande frågor

1. Hur gammal är du?
2. Vad har du för utbildning/sysselsättning?
3. Hur många år har du bott i Sverige?
4. Vad är ditt civilstånd?
5. Har du barn?
6. Vilket är ditt ursprungsland?
7. Har du några släktingar som bor i Sverige? Hur ofta umgås du med de? Om du skulle beskriva ditt umgänge: är det främst egen familj, familj och släkt, familj, släkt och mina landsmän? Umgås du med några svenska familjer på din fritid? Umgås du med invandrare från andra länder på din fritid?
8. Hur pass religiös anser du dig vara? Följer du religiösa föreskrifter till vardags?

Det ideala äktenskapet

Det finns olika modeller av äktenskap, arrangerade äktenskap är en av de. I Sverige finns det idag familjer som har arrangerade äktenskap som en del av sitt traditionella kulturmönster. En annan modell av äktenskapet är den som förmedlas av media, vilket är det typiska västerländska synsättet på äktenskapet som är baserad på att två personer gifter sig på grund av kärlek. Vi kommer att ställa dig frågor som har med dessa äktenskapsmodeller att göra.

1. Vilka faktorer bidrar till ett bra äktenskap?
2. Vad innebär ett äktenskap som är baserad på kärlek för dig?
3. Vad finns det för fördelar respektive nackdelar med denna typ av äktenskap?
4. Hur viktigt är det med kärlek i ett giftermål, från början tills döden skiljer en åt?
5. Vad innebär ett arrangerat äktenskap för dig?
6. Kan du beskriva hur ett arrangerat äktenskap går till?
7. Vad finns det för fördelar respektive nackdelar med arrangerade äktenskap?
8. Är någon form av äktenskap bättre än andra?
9. Vilka karaktärsdrag är de viktigaste för en make?
10. Vilka karaktärsdrag är de viktigaste för en hustru?
11. Vad har du för åsikter kring att vara sexuell aktiv före äktenskapet?
12. Tycker du att pojkar och flickor ska ha lika villkor för att kunna vara sexuell aktiv före äktenskapet?
13. Hade du och dina föräldrar samma inställning till arrangerade äktenskap när det var dags för dig att gifta dig?
14. Gick du på tvären mot dina föräldrars önskemål eller följde du deras vilja när du gifte dig? Fick du själv bestämma vem du skulle gifta dig med?
15. Hur stor inverkan hade din familj på ditt äktenskap? Vad anser du om det nu? Kan du beskriva din ståndpunkt noggrannare?
16. Hur skulle du beskriva ditt eget äktenskap, var det baserat på kärlek eller var det arrangerad?
17. Vad hade du och din make för åsikter kring arrangerade äktenskap när ni lärt känna varandra/gift er? På vilket sätt sammanföll era åsikter eller gick isär?

18. Har du större tolerans för ungdomar som vill välja sina partner själva än du hade när du var ung eller tvärtom, tycker du att det är bra med arrangerade äktenskap?
19. Tycker du samma sak om dina barn?
20. Kan du beskriva hur din mans åsikter har förändrats i fråga om arrangerade äktenskap?
21. Har du och din mans åsikter om arrangerade äktenskap närmat sig eller fjärmats?
22. Brukar ni gräla om er syn på äktenskap?
23. Vad anser du om skilsmässor, när man kan skiljas och vem skall ha initiativet till skilsmässa (båda, mannen, hustrun)?
24. Upplever du att du har ett "ideal" äktenskap? Tycker du att det saknas något?

Äktenskapet i en ny kultur

1. Hur vanligt förekommande var arrangerade äktenskap i ditt hemland? Hur tänkte du kring det?
2. Upplever du att det finns en skillnad mellan synen på äktenskap i ditt hemland och i Sverige? Om skillnaden finns, vad anser du är orsaken till skillnaderna?
3. Upplever du att din syn på arrangerade äktenskap förändrats i den svenska kulturen? Om den har det, på vilket sätt har den förändrats? Om den inte har det, vilka faktorer har spelat roll?
4. Tycker du att ungdomar i Sverige har för stor frihet att bestämma själva om sitt liv?
5. Hur anser du att du socialiserat dina barn, på ett mera traditionellt sätt eller mera "svenskt"?
6. Skulle du vilja flytta tillbaka till ditt hemland eller stanna kvar i Sverige om du fritt fick bestämma idag?

Föräldrarnas roll i arrangerade äktenskap

1. Vilka argument kan användas av föräldrar som hävdar att ett arrangerat äktenskap är för deras barns bästa?
2. Hur tror du att dessa föräldrar resonerar kring att de väljer äktenskapspartner åt sina barn?
3. Skulle du kunna tänka dig att välja äktenskapspartner åt dina barn? Om ja, varför skulle du kunna tänka dig det?
4. Vilka faktorer påverkar föräldrarnas val av äktenskapspartner åt sina barn?
5. Vilka faktorer hade spelat roll för dig (t.ex. en med stark ekonomisk ställning, kommer från samma land, har samma religion, har bra status, har samma traditioner)?
6. Hur skulle du reagera om ditt barn valde att gifta sig med någon som inte har samma religion, etnicitet och kultur som henne/honom själv?
7. Har du barn som gift sig? Om ja, hur stor påverkan hade du i dennes val av partner?

BILAGA 2 – KOM IHÅG VID INTERVJUER

Kom ihåg vid intervjuer

Vi studerar på Socialhögskolan, Stockholms universitet. Vi är intresserade av dina åsikter kring arrangerade äktenskap. Syftet med vår studie är att beskriva och belysa invandrarkvinnors syn på fördelar och nackdelar med arrangerade äktenskap.

Vi vill informera dig om:

- Deltagandet i denna studie är frivillig, är det så att du känner att du inte vill vara med längre så är det bara att meddela oss detta. Du kan när som helst dra dig ur om du känner för det. Du kan när som helst avbryta intervjun om du känner att du inte vill mer.
- Informanterna kommer att vara anonyma i studien. Ingen utomstående kommer någonsin att få ta del av något som den enskilde personens identitet kan röjas eller igenkännas.
- Vi kommer att spela in intervjun, det är bara vi som kommer att lyssna på intervjun. Det vi talar om i intervjun är strängt konfidentiellt. Det som sägs under intervjun kommer endast att användas för forskning